

Státní okresní archiv v Olomouci

O 1 - 119
MNV Skrbeň

Knihy

13

KRONIKA

KRONIKA
obce
SKRBENĚ
1968

**Kronika
uice**

Skrbeně

19

68

kronika
ulice
ŠkrbenĚ

19

68

Díl

KRONIKA

IV

Skrbeně

= 1 =

OV

Kronika

obce Skrbeně

je autentický záznam událostí roku
1968
a retrospektivní údaje od r. 1918

III. díl

obsahuje podrobně rok 1967 a popis
obyvatel, rodů a domů podle domev-
ních čísel .

II. díl

zahrnuje život obce v období let
1963 - 1966

I. díl

je portrétem doby od XII. století
do roku 1962

68

Kapitola

1

Úvodní část
místopis

Feudální kronika

2

Naše padesátka
1918 - 1968

3

Stále se v roce
1968

4

Ze stránek tisku
i
poznámkového bloku

1968

Místo
úvodníku

K

aždý rozumný hospodář několikrát za rok vzpomíná a bilancuje, ale hlavním dnem rozjímání a bilancí je Silvestr a Nový rok, kdy máme nejvíc náladu na shrnutí toho dobrého a zlého - co nás v minulém roce potkalo a kdy jsme ochotni starému roku ledacos odpustit - jenom, když to bude letos lepší . . .

Stakovým úmyslem šli jsme do letošního roku, který nám navíc připomíná významné události a jubilea :

120 výročí památného revolučního roku 1848, (zrušení roboty)

150 výročí založení Národního muzea v Praze,

100 let od položení základního kamene pro Národní divadlo,

ale především

50 výročí vzniku Československé republiky a 20 výročí " Února 1948 "

a vedle pohledů do minulosti - jsou to také volby do zastupitelských orgánů všech stupňů a jak to už bývá, má každý z našich občanů hromádku přání a nevyřešených problémů, jejichž splnění očekává .

M

á je i naše obec a není vždy jen v našich silách, aby stránka " Má dáti a dal " - byla v souladu se skutečností a našimi tužbami . . .

Achtěli bychom - až budeme uzavírat celoroční bilanci roku 1968, abychom s pocitem klidu mohli říci, že ten jubilejní rok byl dobrý, vydařený, za kterým můžeme udělat spokojeně tečku . Než na tento závěr - si rok počkejme . . .

V lednu 1968.

Stjepan G. M.
kronikář

ZÁVĚREČNÁ

ČÁST

Prosinec - 1968

AŽDÝ ROK

začíná kalendářně lednem,

ale ten jubilejní - s letopočtem 1968 - píšeme s velkým "L" :

Přinesl do naší éry ostřejší vítr, více demokracie a více místa pro každého poctivého občana.

Přišel k nám se zpožděním - zvěst a první náznaky o uskutečňování - socialismu s lidskou tváří - se přihlásily ku konci února, v březnu.

Lidé ventilovali své dlouhodobé bolesti - není divu - a "revoluce" u nás proběhla tím, že dvě občanky na předvolební schůzi trochu pozvedli prst a své hlasivky.

Došlo pak k některým změnám ve vládě i v aparátu vedoucí strany ve státě (KSC), celkem málo se toho změnilo v okresním měřítku a ještě méně v posledním článku zastupitelského řetězu - v obcích, naši nevyjímaje.

Pak přišel měsíc srpen

se svým 21 dnem, který se zapsal do naší historie velmi hluboko. Jak jsme jej prožívali u nás - v obci - zachytil jsem bez příkras i dramtizace v samostatné stati a současnici v opravdu zdrcující většině potvrdí autentický záznam.

Byla to tvrdá realita

srpnových dnů a až čas uzrá, zhodnotí jej vcelé složitosti mnohem povolanější historici a vyřknou svůj soud ...

Byl to rok - v němž jsme se dověděli o deformacích padesátých let (o nichž obyčejní smrtelníci neměli ani potuchy) a tu musíme objektivně uznat, že v naší obci skutečně nebylo tak drastických přehmatů a nezákonností, jako snad v našem okolí či leckde jinde.

Někdo se tu mohl cítit poškozen

"sešňerovaným" kádrovým posudkem, každý mladý člověk s dobrým školním prospěchem nedostal se na studie či do zaměstnání, které si vyvolil, - když se tu tvořilo JZD nedodržely se vždy pravidla "slušné hry", nevěřící Tomáši (vyjádřeno biblicky - byly i v řadách KSC), neobešlo se to

3. ZAVĚREČNÁ SLOVA:

bez nátlaku

a ještě dnes se lidé ptají, kam se poděly jejich vnosy, když majetek družstva " spadl do klína " státnímu statku a členové zemědělských družstev jinde tuto psanou realitu prožívají. . .

Ale takové i podobné bolesti i v jiné obměně měli jsme tu i v minulosti, měli je i naši předkové i když písemně se tím zapoměli " pochlubit ".

Často se tu hovořilo

o jednotě a semknutosti, která nebyla a kníž jsme měli nejbliže v srpnových dnech - schovávali jsme se za hesla a mysleli, že vytvoříme tak bezkonfliktní společnost - zkrátka, žili jsme na druhé straně světa ...

Ale byly tu v minulé době

uskutečněny i mnohé pěkné věci : jak nevzpomenout alespoň ty z posledních desítek let - kdy se v roce 1946 obnovil pomník " Padlým hrdinům ", odhalily vděčně pamětní desky, jak se přestavoval obecní sál, budovala družstevní prádelna, zřizovaly chodníky, zpevňovaly cesty, dala do chodu školní vývažovna (i když to trvalo 7 let) anebo na světlý bod posledních pěti let - kdy se rádi vzdáváme uličního temna ...

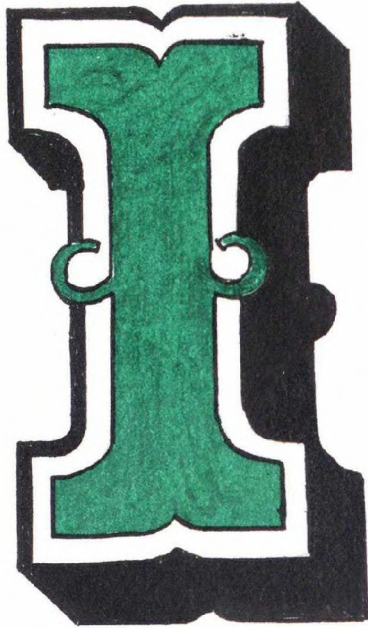
Já vím, že se zapomělo na vyřešení školského problému a jiných otázek a že v uskutečňování oprávněných tužeb našich občanů se leckde zakoplo.

Kde hledat vinu ?

Snad v tom, že se při výběru osob do národního výboru, který celý nese zodpovědnost za chod obce nevybírali se vždy nejschopnější, že ti, kteří by mohli a měli - nepři-
ložili ruku k dílu a stáli " za bukem ".

Ale nač láteřit, když ...

uzavíráme rok nesplněných přání . Cestu vpřed nám ukazují naši státní kormidelníci : nebude snadná a ani ve sféře obecních zájmů se neobejde bez obtíží a " dědičný hřích " minulosti, (věhlas Příkaz, rozlehlost Horky) bude nás ještě dlouho trápit . . .

kapitola

Úvodní

ČÁST

místio

PIŠ

MI'S TO
PIS

obea

Ske uen E

N

nejstarší dochované listiny uvádějí existenci obce už v XI. století a někdy v letech 1174 až 1178 daroval vladyka Sedlek ves zvanou Scriben - Skrbeň katedrálnímu kostelu v Olomouci . . .

Z této doby přeskočme do historie nepříliš vzdálené, jak ji uvádí Vladimír Spáčil, okresní archivář v Olomouci - v díle :

„ Historický místopis okresu Olomouc-venkov - 1848 až 1960 „, vydaném v Olomouci roku 1960 .

Obec S k r b e ň

se rozkládá v mírně zvlněné rovině, téměř neznatelně se sklánějící k řece Moravě, která protéká sv. od obce. Skrbeň leží asi 8 km sv. od Olomouce, ve výšce 230 m n.m. ; obec má hromadný půdorys. Německý název obce byl Kirwein .

Části obce :

Na vyhnálově, Kradlov, V dědině, Podvrbí, Žabělec, Za štácím .

Dále sem patří : samota Kandyje / zbořená r. 1962 / a hostinec Na křepelce .

Náboženství - farnost .

Obec byla vždy česká a katolická ; r. 1921 hlásilo se k čsl. církvi 9 % obyvatel .

V letech 1832-34 byla zde zbudována kaple, změněná r. 1869 při vytvoření samostatné farnosti řím.-katolické, ve farní kostel sv. Floriána.

Do roku 1869 byla obec přifařena do Křelova, a od tohoto roku měla vlastní duchovní správu.

V duchovní správě působili tu dva vynikající kněži :

František Gába, 1829-1896,

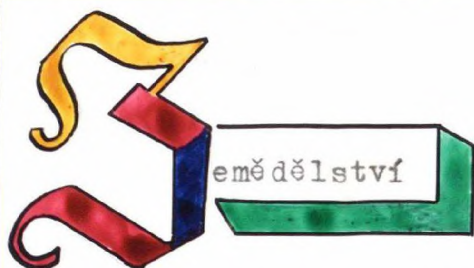
který vypracoval původní návrh převodu těsnopisné soustavy na českou -

František Kužela, 1854-1938,

autor řady básní, povídek, pohádek, divadelních her, několika románů, který psal pod pseudonymem „ Adam Chlumecký „, -

Socha sv. Floriána.

Významnou památkou je socha sv. Floriána - umístěná ve dvoře statku - dílo olomouckého sochaře Václava Rendra z roku 1706 .-

V roce 1900 tvořila Skrbeň spolu s Hynkovem jednu katastrální obec. Pozemky tu byly sceleny v r. 1923.

V roce 1930 pracovalo v zemědělství 491 osob a

obecní katastr :

polí	.....	702.--	ha
luk	.....	34.--	ha
zahrad	.....	8.--	ha
pastvin	.....	2,27	ha
lesa	.....	5,22	ha
celkem	.....	751,49	ha
=====		=====	

Dvůr města Olomouce :

Část pozemků a to především pole a louky - o výměře 234,47 ha - patřila velkostatku města Olomouce.

Tyto pozemky měli až do roku 1939 v nájmu bratři Mayové, pak přešly pod vnučenou německou správu.

V letech 1942-45 patřily Českomoravské zemědělské společnosti, v letech 1945-48 pod národní správu, od roku 1948 jako součást státního statku patřily k hejčínskému cukrovaru.

Půda je úrodná :

ve druhém polovině XIX. století se zde kromě jiných plodin pěstovalo hodně luštěnin a máku. Pozornost věnována i chovu dobytka.

Rybníky a včelstvo :

v roce 1924 byly tu dva rybníky.

Postupně se rozšiřoval chov včel : r. 1924 bylo zde 38 - a v roce 1950 již 106 včelstev.

Zemědělská družstva :

Zemědělci se sdružovali v různá družstva - strojní družstvo mlatící garnitury, vodní družstvo, dobytkářské družstvo, rybářské družstvo.

Roku 1949 utvořeno + Zemědělské strojní družstvo + . Ustavila se zde i myslivecká společnost, která obhospodařovala revír o rozloze ... 524.- ha.

**Statistika
zemědělská**

V roce 1955 vedle pozemků státního statku bylo zde 189 zemědělských závodů v těchto velikostech :

do	-	0,5	ha	.....	79	zemědělců	
od	0,5	-	2,	ha	.....	60	zemědělců
od	2,	-	5,	ha	.....	32	zemědělců
od	5,	-	10	ha	.....	6	zemědělců
od	10,	-	15	ha	.....	11	zemědělců
od	15,	-	20	ha	.....	1	zemědělec

Jednotné zemědělské družstvo :

III. typu bylo založeno v roce 1956 s výměrou 160 ha zemědělské půdy. V roce 1962 převzal veškerou půdu od tohoto družstva - zdejší státní statek.

Politikum

Hlavní politickou silou a nejsilnější stranou byla tu republikánská agrární strana.

Od roku 1925 zasahovala účinně nejen do volebních bojů, ale i do politického života obce KSČ.

Volby :

	1919	1920	1923	1927	1929	1931	1935	1946
republik.	281	167	223	167	153	174	179	-
soc. dem.	211	183	147	102	129	127	87	78
nár. soc.	-	44	-	-	11	-	29	65
nár. dem.	-	22	-	-	6	-	-	-
lidová	-	23	139	139	92	95	97	169
židovost.	-	27	-	58	59	58	57	-
KSČ.	-	-	-	82	81	110	115	287

Volby v roce 1948 :

pro kandidátku NF hlasovalo ..... 81 % voličů.

škola

Byla zde již v roce 1834 - v roce 1854 byla pro ni postavena budova / zbořena v r. 1946 /, která byla r. 1893 nahrazena školou druhou, novou .

Původní jednotřídka byla v roce 1901 dvojtřídní a od r. 1910 trojtřídní - svýjimkou let I. svět. války a školního roku 1951-52 .

Sladovna mlékárna

Město Olomouc vlastnilo zde sladovnu, kterou v roce 1898 pronajalo majitelům hejčínského cukrovaru bratřím A. a H. Mayovým. Roku 1930 nebyla už sladovna v provozu.

Dále byla zde družstevní mlékárna - v níž se pracovalo v letech 1900-19, likvidována byla v roce 1924.

Železnice - silnice .

Kromě železnice Olomouc - Kostelec n.H., zbudované v r. 1883, jejíž zastávka je na jižním okraji obce, má dopravní význam hlavní silnice Olomouc - Litovel, probíhající ve vzdálenosti asi 1,5 km jižně od obce.

Osvobození obce r. 1945 - požár r. 1920 .

Rudou armádou byla obec osvobozena 8.5. 1945, při bombardování 8.5. 1945 bylo usmrceno 6 osob. Při velkém požáru 8.3. 1920 vyhořelo 23 stavení a smrt zde našla 1 osoba.

Pošta - Občanská záložna .

V roce 1900 byla zde poštovní sběrna - poštovní úřad zřízen v roce 1910.

Občanská záložna vznikla v roce 1925. Roku 1949 byla přeměněna v záložnu-kampeličku.

Roku 1928 měla Skrbeň četnickou stanici v Příkazích, zdravotní obvod v Nákle, kde bylo i sídlo čsl. farního úřadu .

Statistika povolání v roce 1930 :

v zemědělství pracovalo	491 osob
v průmyslu a živnostech	333 osob
v obchodě a dopravě	77 osob
ve veř. službách a vojsku	32 osob
v dom. a osobních službách	61 osob

Místní spolky

Sbor dobrovolných hasičů - založen roku 1899,

Tělocvičná jednota Sokol - založena r. 1911,

Tělocvičná jednota Orel - 1923 - 1939,

Čtenářsko-vzdělávací spolek Havlíček - 1904 - 1923,

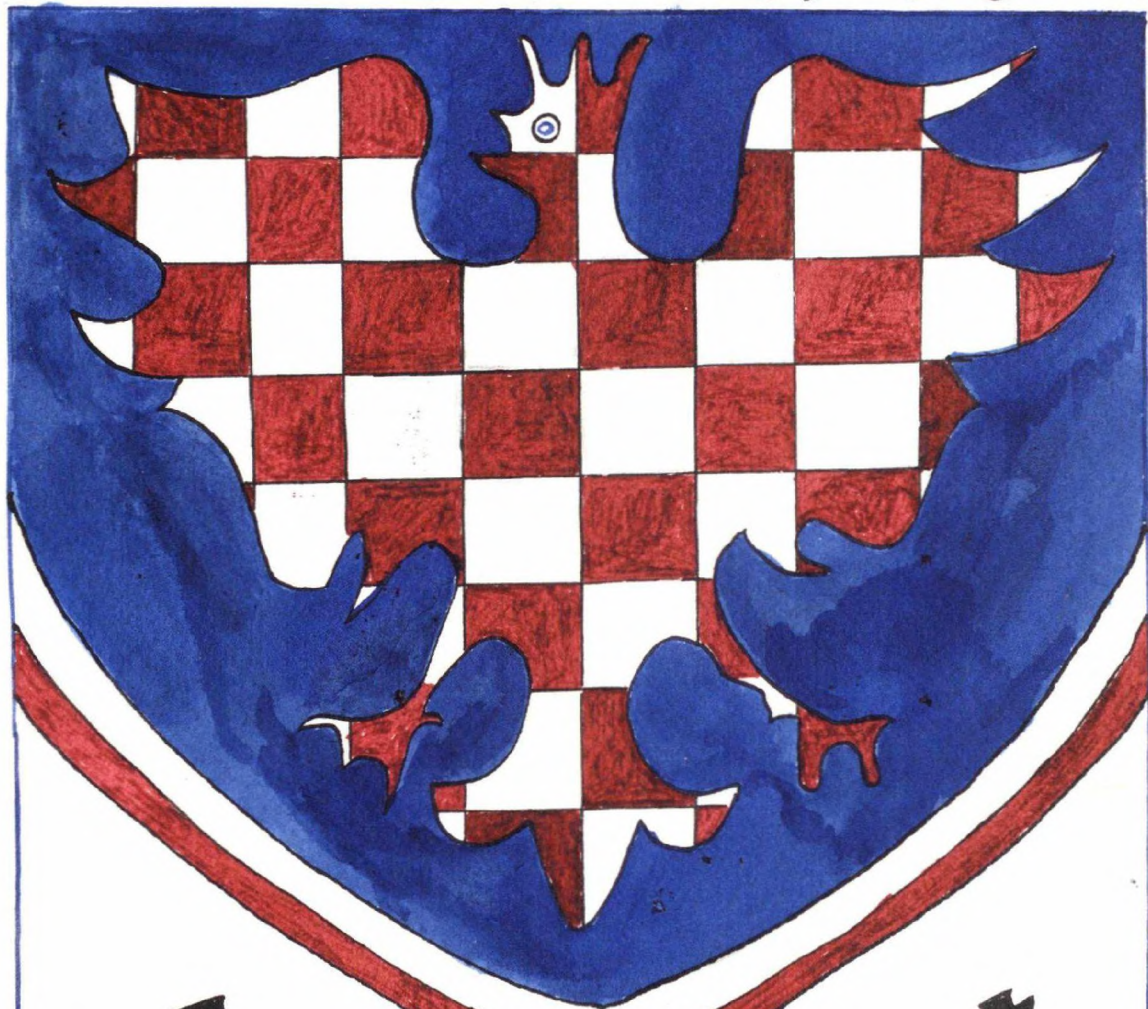
Občanský spolek podporující jednoty - 1871 - 1951,

Místní domovina domkářů a maloročníků, 1923 - 1932,

Skupina svazu proletářských bezvěrců, 1930 - 1934 .

FEUDÁLNÍ

KRONIKA

SKRBEŇE

Exkurze DO STOLETÍ roboty

Stručně z dějin roboty
NA PANSTVÍ OLOMOUCKÉM :

Na statcích města Olomouce, podobně jako jinde, se koncem 16. a počátkem 17. století rozvinul nový hospodářský ruch. Vrchnost založila několik dvorů, velké rybníky, pivovary a jiné podniky. Vznikla v podstatě ta hospodářská soustava, která přetrvala až do 18. století a jejíž zbytky byly pocítovány až do nejnovější doby. Kde však získat pro hospodářské podniky pracovní síly ? To byla otázka, s jejímž vyřešením stála a padala celá nová organizace velkostatku. Teoreticky se nabízely dvě možnosti řešení : použití námezdní práce - nebo rozšíření dosavadních robot a zavádění nových. Prakticky však existovala pouze jedna cesta - roboty . Nově zaváděná " velkovýroba " totiž stála na základech primitivní feudální techniky .

Polnohospodářství na velkých dvorech

se nijak nelišilo od polnohospodářství poddanského : stejný trojno - polní systém, stejné nářadí, plodiny, snad pouze lepší pozemky a dobytek. Ale především stejně malé výnosy - u obilí maximálně pětinasobek výsevu - i na Hané .

Václav Nešpor

věnoval značnou část své dlouhodobé badatelské činnosti olomouckému městskému archivu. Sbíral dokumenty, v nichž se skrývá minulost olomouckých vesnic a podal ve svých "Dějínách roboty" jejich zasvěcený výklad .

Panství olomoucké

nevzniklo celé najednou, nýbrž se vyvinulo poznenáhlu a největšího rozsahu dosáhlo roku 1606. Panství se skládalo ze dvou částí : větší se rozkládala v okruhu kolem Olomouce, menší v Jesenických horách. Věncem městských dědin byl téměř souvislý, dědiny ležely po obou březích Moravy, která protékala středem území.

Jdeme-li od jihu,

sledující západní břeh Moravy, jsou to vesnice Blatec, Nemilany, Kyseľov, Novosady, Povel, Nová Ulice, Hněvotín a Luběnice. Dále k severozápadu od města - Křelov, Horka, Sedlisko - Skrbeň a Hynkov .

Nad Skrbení

jest souvislost území přerušena kapitulní vsí Příkazy, ale pokračuje pak směrem k Litovli vesnicemi : Mezice, Unčovice s Březovou, Dubčany a Cholína.

Město Olomouc bylo městem královským

a první vesnice byly panovníkem darovány městu někdy v polovici XIII. století. Skutečnou vrchností se stalo město privilegium kr. Václava z roku 1291.

o skupiny vesnic darovaných

náleží tři velké vesnice : Hněvotín, Nemilany, Blatec a část Křelova. Druhou skupinu olomouckých vsí tvoří vsi nově vzniklé na půdě, městu rovněž českými králi darované : Bystrovany, Holice, Grygov a Novosady - dílo kolonizačního úsilí města Olomouce ve XIII. a XIV. století.

Od počátku XVI. století

pokračovalo město v získávání dalších vesnic, osazených sedláky, aby výnosem z rybníků a prací robotníků podepřelo svou hospodářskou prosperitu.

Koupeny byly Luběnice (r. 1503), Hlušovice (r. 1521), Loděnice roku 1523 , Horku se Sedliskem (r. 1534). Město rozšířilo svou pozemkovou državu o vesnice : Unčovice, Cholinu, Dubčany, Březovou a část Mezic - koupil od Václava Haugvice z Biskupic r. 1546.

Velkým ziskem pro město byl statek skrbenský.

Skrbeň s Hynkovem koupilo město od Pražmů z Bílkova r. 1579, chtějíc se uvarovati dalšího sporu o právo mílové a získat skrbenský pivovar. Tak se dostalo město i do průmyslového podnikání, nehledíme-li k vápence, cihelně a lomům, které existovaly již dříve. Mlýny na vesnicích byly promajímány, ale výnosné mlýny ve městě samém vedlo město ve vlastní režii.

Dále rozhojňovalo město své příjmy

platy a dávkami : bylo to tzv. " výmavné a chmelné ", které se platilo v Loděnici, v Sedlisku a ve Skrbeni. Tyto platy byly velmi starého původu, které se jiných vsí neplatily.

Lesů mělo město dosti pro svou potřebu,

pro městské obyvatelstvo, pro pivovar ve Skrbeni i pro poddané. Kromě velkého lesa " Království " u Grygova získalo město během XVI. století les v Horce, Unčovicích a Březové, menší les v Cholině a les ve Skrbeni a Hynkově .

K průmyslovým podnikům města v XVI.

století patřila pila v Březové, cihelna pod Tabulovým vrchem a později v Kyselově, vápenice v Grygově ... a poměrně největší příjem poskytoval pivovar ve Skrbeni .

V letech 1592 - 1602 byly založeny další dva dvory -

ve Skrbeni a na Bělidlech. - Skrbenský dvůr měl sice původně 4 a 1/2 lánu, ale zřízením nového rybníka vešla role většinou do něho a u dvora zbyl jen 1 lán s výsevkem 70 až 80 měřic.

Názvy rybníků ve Skrbeni :

bylo jich nejvíc - 6 (stejně jako v Holici), - Okošín, Starý rybník, Zahradníček, Záhumeník, Počátek - s nimi sousedil Rozvižď v Horce, kde byl ještě Horní a Dolní rybník.

Pohyb selské půdy.

S rozvojem vrchnostenského hospodářství a se zakládáním dvorů souvisí pohyb selské půdy. Ke dvorům byly staženy nejen nepatrné výměry

starých dvorů,
jako např. ve

Skrbeni
a Horce,

nýbrž město kupovalo a svádělo k nim a rybníkům (Nový rybník ve Skrbeni vystavěn před r. 1591), i dědičnou selskou půdu.

Instituce roboty

má u nás svůj základ ve zřízení feudálním. Poddaný byl svému pánu povinen věrností a poslušností. Vrchnosti potřebovaly stále více pracovních sil a zvyšovaly původní malé roboty často nad veškeru lidskost. K tomu využívaly nejen své stavovské moci, nýbrž i jiných prostředků : vyžadovaly nejprve občasně roboty " z lásky ", místo platu z nějakého kusu louky : pak to byla již zvyklost a ta byla ve stavovském zřízení pevnější než zákon. Ze zvyklostí se stala roboty zvýšenou povinností poddaného.

Roboty na statcích vrchnosti

v našem kraji nebyly původně veliké. V polovici XVI. století nemělo město Olomouc žádných větších dvorů ve vlastní režii s k rybníkům stačili robotníci dosavadní.

Když v letech 1592-1606

se zakládaly další dvory, přibývalo roboty, ale vrchnost přesto dovoluje v některých vesnicích, aby sedláci platili místo roboty - robotní plat - 1 zl. z půllánu.

Mnoho roboty bylo u dvora skrbeňského, kde nebylo mnoho potahů a kde sedláci ze Skrbeně a Choliny museli obstarávat i dovoz dříví do pivovaru. Proto příbrání byli k tomu i Dubčanští a Unčovští, ačkoliv tyto dvě vesnice platily starý robotní plat .

Roboty byly :

orné- lesní - rybníčné . Ani jediného grošu nevydalo město za dovoz, kopání a nakládání hlíny, kamení a dřeva, za vození ryb, odvoz lejt s rybami do haltýřů nebo do města, vyhazování struh, čištění rybníků od krčů apod.

Všechna obrovská práce na rybnících, zvláště nově zakládaných, při nichž tolik hmot bylo přemístěno a která úplně změnila tvářnost celého kraje, byla poddanými vykonána zadarmo.

Při honech museli zahradníci a domkaři účastniti se jako honci a nosiči třeba i několik dní .

Přes všeobecné zvyšování robot na Moravě na sklonku XVI. století, nebyly roboty na panství olomouckém konány tehdy pravidelně - určitý počet dní v týdnu, nýbrž podle potřeby.

Od počátku století XVII. však roste nespokojenost poddaných s robotami, takže dochází ke sporům a bouřím .

Spor o robotu a selské bouře před Bílou horou.

První spor trval od r. 1604 do r. 1612 a vyvolala jej vrchnost olomoucká : uzavřela totiž s opatem hradištským smlouvu ve které mimo jiné je obsažena dohoda o směně 15 lidí klášterních - za 14 " člověků " v Mezicích, které chce pustit město. Mezičtí se k robotám takto znáti nechtěli a stěžovali si k zemskému hejtmanovi. Současně s Mezičtí dali se do sporu Unčovští a Březovští na něž platilo privilegium r.1546

čele odbojných sedláků byl Jídek Vrtil, sedlák z Unčovic, který se vzepřel první a ostatní pobuřoval. Rozsudek dopadl pro žalobce špatně a byla na ně uvalena další tíživá břemena.

Vzpouřa poddaných roku 1636.

Po Bílé hoře se finanční situace města zhořšila. Roku 1632 zaplatili poddaní celkem třikrát tolik činží, než před 30 lety. Při úbytku robotníků nutila vrchnost zbylé poddané, aby obdělávali pusté grunty a konali robotu místo sedláků zběhlých, neboť podle zvyklostí ručila za robotu vždy celá obec. To již bylo přepínání sil poddaných válkou vyčerpaných. A když město, nedbajíc jich zuboženého stavu, založilo roku 1636 poslední a největší dvůr v Horce, vzbouřily se všechny vesnice na celém panství.

Než vzpouřa byla potlačena a poddaným uložena za trest těžká pokuta povýšiti rybníční hráze u všech městských rybníků.

Po válce třicetileté .

Za války třicetileté bylo město obsazeno Švédy od r. 1642-1650, statky byly zpuštěny, obyvatelstvo se rozuteklo (Skrbeň měla tehdy 51 usedlostí - z toho 25 pustých).

Nejméně z vesnic utrpěly Hynkov a Březová, skryté v lesích.

Příjmy ze statků vypadaly podle toho : rok po švéděch nebylo téměř žádných důchodů, rybníky nevynesly nic a jediný větší příjem byl ze mlýnů. Rybníky byly během 20 let znova osazeny. Za války se v lesích rozmohly divoké svině a vlci.

Mimo pivovar ve Skrbeni

byly na statcích jako dříve lomy, vápenka, cihelna, mlýny a pily v Březové a na Dědince.

Mýto se před Švédy vybíralo jen v Bystrovanech a v Nemilanech, ale jen od cizích, kdežto nyní se žádá i od domácích formanů.

Roboty v letech 1650 - 1680 .

Všeobecně povinné byly roboty na rybnících. Roboty u dvorů : Ke dvoru ve Skrbeni robotovaly též Dubčany a Cholína, ke dvoru v Horce, Hněvotín Luběnice a Křelov. Důvoz dříví deputátního na radnici a dříví pivovarského do Skrbeně byl povinností Cholinských a Dubčanských.

Při honech ve skrbeňských lesích se 6 léčemi honí poddaní ze Skrbeně, Sedliska a Křelova.

Po vydání patentu z roku 1680 .

Tento patent dokončil robotu - zvýšení roboty na 3 dny v týdnu. Roboty určovala vykonati např. 3 fůry otavy ze Skrbeně do dvora dubčanského za den.

Skrbeňští vozili pravidelně potřeby k pivovaru (mláto, obilí) do některých krčem i pivo. Jako potvrzení museli si vybrati od drába nebo pivovarského písaře "znamení", což byly mosazné plíšky.

Městské hospodaření mělo své vady .

Dvory byly malé a rybníky rozptýlené : roboty mohla býti rovnoměrně rozdělena na jednotlivé vesnice, ale dozor byl stížen a špatně organizován. Nejvzdálenější vsi, ležící u Litovle, měli nejbližší ke dvoru ve Skrbeni, ale tam stačily robotovat Skrbeň a Hynkov.

To snad byly příčiny, že se městská rada rozhodla pronajmouti roboty sedlákům v některých vesnicích od r. 1697.

T

aké horeckým bylo pronajato dvorské pole za pachtovné (z měřice 24 kr. a 2l otepí slámy trojího druhu a výhradu, že za úplatu budou obdělávat v některém rybníku horeckém neb skrbeňském 50 měřic.

V režii města zůstal dvůr grygovský a skrbeňský a pole na Dědince - celkem 820 měřic a několik luk .

Odpor proti letním robotám roku 1726 .

Císař Karel VI. zavedl lepší pořádek v městské správě a zejména v městských financích. Správa statků se také snažila ... zavést po dobu tří letních měsíců delší robotu než tři dny v týdnu.

První proti tomu se vzepřeli o žních r. 1726 Blatečtí pak Unčovičtí, Horečtí a Loděničtí. Byl vydán rozkaz, aby ke " správě " (pravidelné schůze rychtářů) se dostavili nejen rychtáři, ale i přísežní a dva sousedé z každé obce.

V září 1726 byl odpor poddaných lánán energičtěji : na práce na šancích byli posláni po 2 sedlácích z revoltujících dědin - z Blatce, Nemilan, Holice, Skrbeně, Bystrovan a Dubčan.

Skrbeňští odpracovali

odedávna vedle " dřevěných " fůr, fůry pivní, fůry s obilím a sladem, čímž měli robotu velmi roztržštěnu.

Prosili proto, aby robotu pivní byla nejen započítávána ale také ukládána " in dem tempus legale " :

ředitelství však odpovědělo, že si robotní čas předpisovat nedá a teprve po dlouhém jednání byly jim přece fůry pivní započítávány do roboty řádné jako Horeckým .

Všechny sedláky trápily ty tisíckrát prokleté daleké fůry. V roce 1727 čekalo v Húzové na odvoz 1200 sáhů dřeva pro nenasytný pivovar skrbeňský . a ježto prý sedláci konali robotu liknavě, nevěděl si hejtman rady a navrhl, aby se vozilo za mzdu : o tom však direktorium nechtělo ani slyšet.

Při tak velkém množství roboty

nebylo divu, že poddaní si pomáhali podvody. Někdy jim k tomu dopomohl rychtář, jindy robotní známky. Známky byly mosazné plíšky, které vydával pivovarský písař ve Skrbeni, na potvrzení, že robotu byla vykonána. Robotník odevzdal známky rychtáři, a ten sřezal podle známek vruby na rabuši . Jindy zase dostávali poddaní cedulky, aby se s robotou mohli vykážati. Během doby se známky robotní poztrácely a direktorium dalo udělati 300 nových známek plechových, očíslovaných a označených písmeny VD a letopočtem 1728 .

První polovina XVIII. století :

Život kulturní byl na vesnici velmi ubohý. Právem se tato doba - dobou temna. Školy byly na celém olomouckém okrese pouze 4 : v Hněvotíně, Cholině, Horce a Holici . Vrchnost se nesnažila nijak lid povznést, poučiti. V době dobytčího moru rozdávala vrchnost lidu obrázky sv. Leonarda s modlidbičkou. Hospodářští úředníci byli na selský lid horší než páni a kromě toho to byli Němci, kteřžto před Bílou horou byla pojítkem mezi lidem a pány aspoň česká řeč. Lepší české slovo slyšel lid alespoň v kostele, ale farář pomoci mu nemohl a poskytoval mu jen útěchu poukazem na blažený život posmrtný

právě v této době

největších robot stavějí se na panství olomouckém a panstvích sousedních, k nimž některé vesnice olomoucké byly přifařeny, baroktní kostely a fary - v Hněvotíně, Těšeticích, ve Vel. Týnci, Horce a v Choliňě, v menších osadách budují se kapličky a četné boží muky, které jsou památkou na muky a utrpení poddaného lidu.

Velkolepost chrámu a nádherná liturgie

vytrhovala lid o nedělích a svátcích aspoň na chvíli z denních strastí a lid byl za to vděčný četnými odkazy na mše a na kostely, i smýšlením. Ničeho neslyšíme o kacířství a jen ojediněle si stěžuje týnecký farář na porybného v Holici, že nebyl u zpovědi a že se mu zdá podezřelým.

Pompa církevních slavností

hověla i estetickému vkusu lidu, který se projevuje i tvořivě. Vznikají veselé lidové písně, jimiž si lid oslazuje svou bídu a písně satirické, do nichž vlévá svou hořkost.

Domácnost vyzdoboval si venkov malovanými truhlami, obrazy malovanými na skle a v kuchyni selské vyskytují se vedle dřevěných mís, výrobky olomouckých bžbánkařů.

Také hanácký kroj vznikl - aspoň jak jej známe - teprve v XVIII. století, neboť dřívější) z konce XVII. století) vypadal úplně jinak.

Zdravotnictví nebylo státem organizováno

a teprve roku 1752 vydává Marie Terezie mediální řád. Pro celé panství byl jako dříve jeden ranhojič, porodních babak bylo málo a epidemie v letech 1713-1717 a pak r. 1721-1742 byly příčinou velké úmrtnosti, zvláště dětí, jichž podle matrik umírala nejméně jedna třetina. Průměrný věk nedosahoval ani 30 let.

Ani po mravní stránce

neskýtá vesnice v první polovině XVIII. století obrazu utěšeného.

Dřina a bída zesurovuje. Nadávky a rvačky nejsou nic neobvyklého, slyšíme o nich na pastvách, v hospodě při muzice, ba i v kostele při bohoslužbě ! - Krade se v lesích a na rybnících, vždyť je to z panského a zapomenutí své lopoty hledá mnohý venkovan " v kořalce ze Skrběně ", jak je doslovně psáno v publikaci Dějiny roboty ...

Tvrdé poměry vypěstovaly

však v lidu také dobré vlastnosti, k nimž patří hanácká rozvážnost, vytrvalost, houževnatost a fortelnost v práci : nouze naučila lid hospodářské opatrnosti a šetrnosti. Stavovské přehrady a izolovanost učinila jej nedůvěřivým vůči měšťákům a pánům, od nichž jej dělil i jazyk.

Statky odňaty městské správě (r. 1753-1792).

Odnětí správy statků považovalo město za ponižení a událost rozrušila magistrát a měšťanstvo. Městu zůstaly jen lesy, ale i ty chtěla císařovna pronajmout. Cihelny, pily, vápenky a lomy byly ponechány ve správě administrace, poněvadž jich město potřebuje k stavbám.

Tehdy byl také pronajat pivovar a palírna ve Skrběni a celý nájem pak převzal 1. dubna 1753 Matyáš Pauman, pozdější primátor prostějovský a císařský rada.

Roboty tereziánské - r. 1775 :

přinesly na panství olomouckém tyto nedůležitější změny - hoferi a dom...

hofeři a domkaři,

kteří dosud robotovali 52 dní v týdnu ročně, robotují jen 13 nebo 26 dní. Většina čtvrtníků, kteří dříve museli robotovat 1 koněm, robotuje jen pěšky. Největší úlevu měli zahradníci, neboť robota jim klesla ze 3 dní týdně na 1-2 dny.

Měl tedy tereziánský robotní patent velký význam pro dosavadní venkovský proleariat - pro zahradníky, domkaře a hofery - kteří od té doby si mohou více vydělávat na svou nuznou výživu prací nerobotní.

Než všichni poddaní doufali

v úlevy ještě větší a věřili ve zrušení poddanství.

Vrchnost na patent naříkala Hnětlo ji, že musela poddaným odepsat 24 tisíce zlatých - robotních dluhů. Byla přesvědčena, že úlevy lidu robotnému nepomohou, že se poddaní budou oddávat pití a lenošení a časem prý se pozná, kdo zavinil jejich zkázu. Nejvíce se vrchnost hrozila, jak bude teď obdělávat své statky. Ale těchto obav byla záhy zbavena pozemkovou reformou.

Pozemková reforma v letech 1769-1778 .

Na panství olomouckém byla provedena ve dvou etapách : Nejdříve byly mezi obce rozděleny pastviny, které po věky zavdávaly podnět ke stálým stížnostem a ke sporům.

Hlavní dělení nastalo však až r. 1778 s reformou Raabovou. Raab byl generálním ředitelem královských statků v Čechách, kde prováděl své návrhy se schválením císařovny od r. 1775.

Podle jeho návodů byla provedena

pozemková reforma také na Olomoucku Nejdříve byly postupně měřeny všechny pozemky : Skrbeň s Hynkovem měřil inženýr František Vincenc Finkoira . Pole ve Skrbeni bylo zařazeno do 1.- 3. tř.

Ve Skrbeni byla založena

jedna malá dominikální usedlost (č. 59. v roce 1968 majitel Jaroslav Rektorič) se 16 a 1/2 měřicemi, 27 zahradníků (chalupníků) obdrželo po 9-11 měřicích, a pozdější hospoda (č. 53. v r. 1968 majitel Miroslav Nepustil) dostala přiděleno 28. měřic. Celkem rozděleno ve Skrbeni 311 měřic .

Parcelace byla provedena prospěšně :

nejvíce se pamatovalo na usedlosti zahradnické, které mívaly kdysi jen zahradu.

Tak zvané familie (usedlosti s půdou čistě dominikální) vznikly jedině ve Skrbeni a Holicích (celkem 8), kdežto všichni ostatní zahradníci a domkaři pracovali na půdě původu rustikálního i dominikálního.

Jednání o abolicích - aboliční smlouvy.

Po rozdělení polí a zjištění reluce za robotu byla stanovena i náhrada za desátek (5 kr. z měřice), jakož i přírážka 2 kr. do fondu kontribučního. Poddaní však nebyli s novými platy, tzv. systemálními spokojeni. Nesouhlasili s rozdělením polí do tříd bonitních (podle nich se vyměřovala bonita) :

sedláci ve Skrbeni vytýkají

chybné rozdělení luk, což měli opravit inženýři Springer a Frtschma.

odali stížnost k císaři :

Skrbeňští sedláci systemální činži neplatili, až když byli exekvováni. Podali pak stížnost k císaři ... a vypravili do Vídně deputaci .

Od převzetí statků - do zrušení poddanství .

S přírůstkem obyvatelstva rostl hlad po půdě. Pastvy, které zůstaly vrchnosti, byly zprvu pronajímány, ale r. 1799 si je již některé obce koupily (Dubčany, Holice, Skrben).

Také na rybnících si lid najímal půdu. Tyto nebyly již od let sedmdesátých XVIII. století řádně osazovány. Všechny rybníky byly od r.1800 až 1816 vysušeny, čímž město získalo ornou půdu, na níž později vznikly nové dvory v Holici, Skrbeni a Horce .

Zrušením těchto rybníků změnil se úplně ráz krajiny a částečně i klima

Obdělávání půdy usnadnilo i nové hospodářské nářadí,

již r. 1777 se rozšířily nové žací stroje či spíše nástroje. Byly to asi kosy s hrabícemi (luňáky), ale když je z Jihlavy do Olomouce poslali, zjišťuje zdejší administrátor, že olomoučtí poddaní již takové kosy mají ...

Se zrušením úhorů

mění se staré trojstranné hospodářství ve střídavé. Ječmene se pěstovalo pak daleko víc - než dříve. To souviselo s výrobou piva, které se v první polovici XVIII. století vařilo hlavně z pšenice.

Kontribuční sýpky, zavedené r. 1788, zajišťovaly poddaným osivo pro léta neúrodná .

Roboty podle aboliční smlouvy (1782-1848).

Po řadu let byli zpočátku šetřeni dominilalisté, robotu nebyla od nich ani žádána. S výpočtem robot si nevěděl vrchní rada, úřad nevěděl o úřadu a tak proti nepořádkům v robotě vystoupil " měšťanský výbor ", protože přesahovaly všechny meze ...

Také způsob roboty nevyhovoval :

Podle ujednání měli sedláci klást nejméně 10 centů (stará míra) na fůru, ale pivovarké dřevo bylo těžší (15 centů) a stavební obyčejně též.

S časem to bylo ještě horší . - Skrbeňští píší, že byli sice v létě

r. 1829 uvědoměni, aby dobývali pařezy v lese, ale to bylo právě :

" dyž zme tak říkáje jedno rukó sena domů sváželi a druhó na žně se připravovali " - na podzim pak začalo brzy mrznout, a když chtěli dělat dříví, hnal je revírník vylámat pařezy a " to je bez rozvážení do takových pařezů se dobývati v tenhle čas, dyž ten pařez ve své zmrzlosti a pevnosti nejhorší je na dobytí ... " , ale " snad z jara vidíme čas příležitý " .

Za dovoz kamení se platilo

6 zl. od krychlového sáhu, ale stavební úřad to srazil na 5 zl.

Za dovoz ječmene z Prostějova do Skrbeně se platilo 6 kr. od měřice, kdežto poddaní hradišťští dostávali za kratší cestu z Prostějova do Těšetic 10 kr.

Z množících se protestů a stížností bylo vidět jak rostlo selské uvědomění, prýstící z poměrně většího již blahobytu a lepšího vzdělání

řiznivým výsledkem sporů (mezi poddanými a městem)

byly povzbuzeny další vesnice, které vozily dřevo z lesa horeckého a hynkovského a požadovali za odvoz jedné fůry dřeva z Hynkova 1 zlatku 30 kr. Soud však rozhodl a přiřkl poddaným 1 zl.

To potvrdil i soud apelační a obce nastoupily znova trnitou cestu až ke dvorské kanceláři, která je definitivně odmrštila dne 21. března 1847. Skončil tedy tento poslední velký spor trvající 17 let v neprospěch poddaných.

V posledních dvaceti letech (před rokem 1848)

byla již vrchnost opatrnější v požadování těžkých prací. Proto také ve čtyřicátých letech XIX. století přestávají nejhorskí nářky na roboty pro nekonání roboty byli poddaní pořád ještě trestáni, ale ne bitím, nýbrž jen vězením, obyčejně jen na policejní strážnici .

Zrušení poddanství ,
vyvazení - konec roboty .

Výbuchem revoluce v březnu r. 1848

byl magistrát překvapen a zvláště patentem z 28.3.1848 - jímž císař slíbil že roboty bude zrušena nejpozději do konce března 1849. Moravský zemský sněm - doplněný zástupci stavu selského - předběhl sněm český a usnesl se, že od 1. července 1848 přestává na Moravě veškerá roboty a všechny naturální a peněžní dávky, které vyplývají z poměru poddanského.

Proti usnesení moravského sněmu

rozhodl se magistrát olomoucký podati protest (29.7.1848), neboť město si nesmí nechat vzít práva získaná smlouvami, kteráž záleží jedině na stranách ... a nikdo nemá práva se do toho míchat.

V srpnu toho roku

byli svoláni zástupcové všech obcí a byla jim předložena otázka, zda chtějí robotovat dále - načež všechny obce prohlásily, že robotovat nebudou. Nedůvěra vrchnosti byla ze strany zástupců byla tak veliká, že odmítly i podepsati o tomto jednání i protokol, vidouce v tom zase jen past .

Za bouří vídeňských

uchýlil se dvůr císařský do Olomouce a venkované přijížděli na vozích, na koních a v průvodech s hudbami před arcibiskupský palác (rezidenci), kde se císař ubytoval - a všichni chtěli mít potvrzení - že roboty nebude ...

Poddaní olomoučtí přijali patent s jásotem

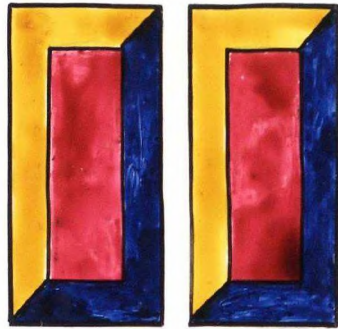
a všechny vesnice podávaly žádosti o výkup a nabízely vykoupiti se navždy nejen z roboty, ale i všech ostatních závazků za paušální odbytne i jinak.

Vyvazovací komise přibyla do Olomouce

4. října 1850 a skončila svou práci 22. března 1852 .-

kapitola

NAŠE

50

1918

50

1968

LET

PŮL STOLETÍ UPLYNULO

PŮL

století ve vývoji lidské společnosti je jako kapka v moři. Avšak půl století existence našeho malého státu v srdci Evropy, dává nám příležitost nahlédnout po výsledcích padesátileté práce dvou malých národů, které si podaly ruce a na této společné práci se svou hřivnou podílí i naše obec.

Ušlechtilé myšlenky a cíle musejí se zpravidla prodírat trnitou a svízelnou cestou, než se jim podaří prosadit ve světě méně ušlechtilých nebo zcela neúšlechtilých snah, Zeměpisná poloha našeho státu ve středu Evropy vždy vedla k tomu, že tento prostor byl považován za důležitý předmět zájmů a sporů mezi velmocemi.

DEN

vzniku Československé republiky chtěli jsme letos oslavit už po padesáté. Ne vždy jsme si jej mohli připomenouti a ne vždy v jeho prvotním významu.

O to měl být letos slavnostnější a důstojnější. Konec léta, bohužel, i zde zasáhl rušivě a ubral na velkorysosti oslav. Původní úmysl musel být zredukován.

NAŠE

obec je také kapka v československém " moři " a padesát let naší samostatnosti je i pro nás důvodem k zamyšlení, které může začít touto stránkou.

Těchto padesát let - dvě třetiny lidského života - to je bohatá, hrdá i bolestná cesta historie :

Osvobození ze jha habsburského, kdy 28. říjen 1918 znamenal přirozené navázání na dávné tradice naší státnosti, dvacet let svobody pošlapané zradou, která vyústila Mnichovem, kalvárií let okupačních a zase červánků svobody a zrození národní svébytnosti za svorné pomoci reků od Stalingradu, Dukly a západních bojišť . . .

Suchý výčet - se dvěma světovými požáry - které v tomto století přímo zaplatilo svými životy 42 skrbenských občanů - to je opravdu jen zlomek dění jež si připomínáme . . .

HISTORIÆ
STORÛ
PADDESAT
LET

1918

1968

... a poslední léta.

Za starého mocnářství

1914 : 28.VI. byl arcivévoda František Ferdinand a jeho choť úkladně zavražděni v Sarajevě, kde dleli na manévrech. Dne 28.VII. vypovědělo mocnářství Srbsku válku z níž se vyvinula postupem událostí válka světová .

1915 : byl ze skrzeňského kostela odebrán vojenskou správou zvon „Umíráček“, pocházející z r. 1835 .

1916 : pro tytéž účely zrekvirovány další dva zvony .

1917 : odebrán poslední zvon pro válečné účely. Věřící to rozčílilo ... Kronika sama říká - že se chovali jako nepřítel ... Nynější zvony pořizeny r. 1924.

Hned počátkem války byl do Skrzeň přemístěn IX. dělostřelecký pluk = Kaiser = z Prahy. Mužstvo umístěno na sýpkách a kůlnách / s koňmi /, důstojníci a vyšší poddůstojníci i kanceláře po světnicích větších domů. Poplatek za ubytování byl nepatrný .

Dobře bylo, kde měli světnici meobsazenou nuceně a mohli si tam vzít jednoroční dobrovolníky, kteří platili byt sami, dle požadavku majitelů .

Tito jednoročáci, byli většinou bohatí synkové, kteří u dělostřelectva hledali jakousi záchranu, na krejcar nehleděli a stali se tak zdrojem slušných příjmů .

Důstojníci tvořili vždy oddělenou kastu, většinou to byli Němci - odrodilci. Každé vítězství na frontě oslavovali v důstojnické jídelni pitkou a vyvěšením praporů .

1918 : 10. dubna odebral varhaník Brauner z Uničova z varhan 7. cínových píšťal. Vznikla nevole a musel je zanechat ... Přišlo ale nové nařízení : odevzdat 3. svícny a 7 píšťal ...

V tomto roce - pátém roku války světové - byla opět škola útočištěm vojínů IX. dělostřeleckého pluku. Byla otevřena ve dne - v noci. Protesty správce školy byly bezvýsledné ...

... a když 10. září odnesli vojíni slamníky a rekvizity - objevil se generál Benigni : našel třídy prázdné.

K PRVNÍ 19 18 KAPITOLA NAŠÍ SVOBODY

28. října

přišel den toužený, radostný, kdy zaplesala srdce,
vytryskly slzy . . .

Byl přivítán nadšením schopným dalších obětí a strádání a ovšem též průvodem obcí, slavnostní řečí profesora Hrdličky z Olomouce před školou a smělými nadějemi do budoucna .

Dále zaznamenal řídící učitel Samuel Mikulka :

V pátek 8. listopadu konána na zdejší škole vzpomínka na nešťastnou Bílou horu . . .

V sobotu dne 20. prosince 1918 oslaven všeobecně příjezd presidenta T.G. Masaryka do Prahy .
Aby tento památný den utkvěl v paměti a srdcích -
uspořádána školní slavnost - při níž sborem učitelským
bylo poukázáno na nehynoucí zásluhy presidentovy -
na jeho neúmornou práci a stvoření československé legie.

oru

První prezident
Československé republiky

TGM

ZASLOUŽIL SE O

STÁT

TÁBOR NAŠICH LEGIÍ

Světová válka - 1914 - 1918

těžce přešla naší vesnicí. Mnoho vojáků ztratilo život v poutech rakouských.

Byli to starší otcové rodin i mladé naděje rodičů ...

Řada jich se vrátila ze zajetí pod prapory legií .

Legionáři na frontě ruské :

1. Andryšek Josef	abiturient reálky,
2. Mikulka Josef	domkař č. 58,
3. Mikulka Frant.	učitel ve Štěpánově,
4. Mouca Josef	dělník č. 30,
5. Procházka Josef	kožešník ve Vídni,
6. Sedláček Frant.	dělník - padl,
7. Sedláček Jan	jeho bratr, dělník,
8. Vymětal Josef	učitel,
9. Zlámal Gabriel	rolník čís. 20,
10. Směták Jan	dělník,

Na italské frontě :

11. Dokoupil Jar.	zahradník,
12. Procházka Frant.	abiturient gymnasia .

D í k y V á m !

LÍPA 1919

Svobody

DNE 25.5.

uspořádána v této obci sokolskou jednotou velkolepá slavnost - též za pomoci žactva, sboru učitelského, občanstva a různých spolků - při kteréžto slavnosti vsazena jest

L í p a S v o b o d y

jakožto symbol vítězství svobodného Slovanstva ze jha Habsburků a nově ustavené republiky Československé .

Volby 15. června 1919

V prvních republikánských volbách kandidovaly v naší obci dvě strany :

republikánská / k níž se připojily všechny živly
/ protisocialistické - jmenovitě li-
/ dovcí /
soc.demokratická .

Republikánská získala 9 mandátů, soc.dem. 6 mandátů.
Starostou obce zvolen Fr. Lakomý, stolař / rep. str./
náměstkem Josef Andryšek, / soc.demokratická strana/

19
20

Na

katastrofu - která se odehrála v naší obci tohoto roku obě generace ještě dnes vzpomínají . . .

8. března po 8. hodině ráno vypukl na Zápovědi u Peřinů požár od komína připečení chleba a zničil 23 domků, které byly velmi těsně k sobě přilepeny a pokryty většinou slamou .

Při požáru uhořela 50letá Josefa Sedláčková, jež zachraňovala kozu a několik osob bylo popáleno.

Podrobný plánec domů a situace naleznete ve III. dílu strana 110 - obecní kroniky .

Na pohořelé byla uspořádána sbírka po vesnici, okresu a jinde a postižení obdrželi podporu od státu - dle zákona o stavebním ruchu.

Proto s nebývalým elánem dali se do práce a stavby nových prostornějších budov .

Žel, že to bylo v době největší poválečné drahoty. Když pak rapidně poklesla cena vepřového dobytka - jehož chovu se mínili věnovati a podpory nedosáhly úměrné výše k drahotě - stala se situace stavebníků svízelná .

Volby do Národního shromáždění - 18. dubna :

Voličů : 512, odevzdáno platných lístků : 482 .

1. Čsl. soc. demokracie	.....	183	hlasů
2. Republikáni	.....	167	=
3. Živnostenská strana	.....	27	=
4. Lidová strana	.....	23	=
5. Nár. dem. a agr. opozice	.....	22	=

do senátu :

1. Čsl. soc. demokracie	.....	191	=
2. Republikáni	.....	172	=

Lěta

1921

Dne 4. května konala se ve Skrbeni u pomníku „Padlých“, první mše cirkve československé. Účast věřících i zvědavců byla velká. Kněz se převlékal na gruntě čís. 20 u Zlámalů .

11. června konala se volba scelovacího výboru. Jednání o scelování započalo sice už 7. března 1912 - ale pro odpor obce Hynkova a města Olomouce scelování oddalováno a válkou docela přerušeno .

1922

28. října 1922 byla založena obecní kronika. Usnesením obecního zastupitelstva byl kronikářem jmenován zdejší rodák - učitel František Král, nar. 9. dubna 1892.

Zdejší požární sbor motorizoval svou stříkačku. Přidělení benzinového motoru a úprava stála 17.000 Kčs. Do školy chodilo 141 dětí, 118 nábož. římsko-katolického a 23 dětí nábož. československého .

1923

16. září konány druhé republikánské volby do obecního zastupitelstva.

Odevzdáno 509 platných lístků :

1. Republikánská strana agrární	223 hlasů	7 mandátů
2. Čsl. soc. demokratická strana	147 hlasů	4 mandáty
3. Čsl. strana lidová	139 hlasů	4 mandáty

Agrární a Živnostenská strana - na společné kandidátce, pokrokové strany se pak sdružily.

Starostou obce zvolen Frolián Novák, rolník č. 11, za str. agrární, náměstkem se stal Ant. Stoklasa, krejčí, č. 89, za stranu soc. demokratickou.

Scelování : Na podzim odevzdány zatímně náhradní pozemky - do vyřízení rekurzů. Téměř každý se cítil poškozen, někteří i hodně - ale většího rozruchu a nevole nebylo.

Na spalničky onemocnělo 50 procent žáků, kterých do školy chodilo celkem 151 . -

1924

Dne 3. března zemřel zde první republikánský starosta obce František Lakomý, stolař, čís. 45. Byl mužem vzácných vlastností, nezištný sokolský pracovník, který se povinností starosty obce cele věnoval. Jeho práci nad hrobem ocenil starosta obce Frol. Novák, a starosta Sokola - říd. učitel Frant. Král .

V tomto roce byly zakoupeny 2 nové zvony - zhotovené firmou Herold v Chomutově.

Cvičení Orla : konalo se 27. července u Lónů na dvoře chalupy číslo 40.

Likvidace mlékárny : v mlékárně za započalo pracovat v r. 1900. Válka její provoz ochromila a v roce 1919 přestala pracovat.

Lidé se totiž zaměřili na výnosnější spracování v domácnostech a družstvo muselo likvidovat.

Obec pořídila z této budovy obecní dům - pro schůze ob. zastupitelstva a kancelář - zvětšeny místnosti poštovního úřadu, do budovy pořízeno nové schodiště a před ní zahrádka .

Sokol : vyvíjel pestrou tělocvičnou a kulturní činnost, sehrál několik divadelních her, které se těšili velké pozornosti a oplotil své cvičiště u nádraží.

Nález popelnic : Na podzim vyoráno motorovým pluhem mnoho zbytků popelnic na pozemcích „Hradisko,, - a nález byl ohlášen příslušným místům .

Schůze komunistické strany : 28. prosince konala se veřejná schůze Komunistické strany v sále obecního hostince. Referoval učitel Volek z Kostelce na Hané. Návštěva byla malá - a většinou lidé z Horky a Řepčína .

Škola : počet žáků proti předešlým rokům poklesl. Do školy chodilo 133 dětí, kteří si utužovali zdraví tělocvikem a hoši i kopanou na Rejdišti .

Z obce se odstěhoval stavitel Špaček, který přišel do finančních nesnází a jeho dům číslo 3, převzala věřitelka - Rolnická záložna v Křelově .

1925

Náboženský rozkol : malá skupinka věřících cirkve československé se oddělila a přestoupila k církvi pravoslavné. Svou mši konala ve škole .

Místní organizace soc. dem. svolala schůzi o pozemkové reformě na zdejším velkostátku. Řečník však nakonec prohlásil, že proto není zákonitého podkladu a bude nutné jednat s obcí Olomouc o drobný pronájem ...

Oslava narozenin TG Masaryka : oslava 75 let presidenta Osvoboditele konala se v obecním sále a o díle TGM promluvil k přítomným profesor Barthel z Olomouce .

Požár : Dne 2. května v 9 hodin večer vypukl požár a zničil doškovou střechu stodoly u č. 46 - Vyhlídalů . Prvně zasáhla nová motorizovaná stříkačka a znamenitě se osvědčila.

Nový požár : o půlnoci - 19. října vypukl požár na Vyhňalově u vdovy Vodičkové č. 76. a dále hořelo stavení Ohánkovo, Hékalovo a Andryškovo. Pro nedostatek vody v Nadymači - brala se ve dvoře a výsledek - byla pátka mezi hasiči a správcem sladovny Kamínkem.

Občanská záložna : v listopadu se konala ustavující schůze zdejší záložny, na které byl prvním ředitelem zvolen starosta obce Frol. Novák.

Archeologické nálezy : v srpnu bylo započato s archeologickými vykopávkami na nejvyšším místě na Hradisku - v režii města Olomouce, jemuž po scelování pozemky patří. Výsledky zklamaly očekávání. I ve značné hloubce nalezeny jen střepiny.

Na vrcholku pak nalezeny 3 kostry, z nichž 2 zachovalé. Byly položeny v rovné poloze směrem k východu. Jedna měla při sobě železný nůž. Pak byly práce přerušeny - až bude vykopána řepa na svahu k obci .

Čile se tu rozvíjel kulturní život - divadelní hry - dorost agrární strany sehrál hru od Mrštíků „ Maryša, „ jednota Orla „ Cíkáččin závoj, „ Sokol : tělocvičnou akademií, výlet do lesa a řadu div. her.

Soupis hovězího dobytka, úhrnem ... 572 ks. / krav 282 ks
všech koní ..... 76 ks
prasat a prasnic celkem ..... 813 ks.

ZROKU

1926

Našemu zemědělství se rok 1926 zapsal černým písmem. Jaro i žně byly velmi deštivé. Okopávka řepy a zemáků zdála se věčnou a nemohla být ani vlastně ukončena a plevel v této svízelné situaci jen bujela .

Práce o žních přesahovala lidské síly. Obilí sotva jen trochu oschlo - vyhrnuli se lidé do polí, rozestavovali porostlé obilí v mandelích, rozvazovali snopy, aby za chvíli zase vše zmoklo. Když se pak konečně ukázalo pár slunných dnů - sklizeno vše s překotným spěchem .

Včelstva v květnu - červenci hynula hladem. Počasí na podzim si to vynahradilo. Sklizeň řepy proběhla jako na drátkách a pracovalo se do půli prosince. Až před váno-
cemi 2 - 3 dny začalo mrznout.

Zazděná ulička : Obecní zastupitelstvo pololilo zazdít uličku mezi číslem 25 a 26 - ze zdravotních důvodů. Občané ze Žaběnce podali stížnost - kterou okresní i zemská správa politická zamítla.

Elektrické osvětlení : zřízeno na Žaběnci a otevřený příkop přes zahradu čís. 53 pro kanalizaci změněn na kanál z betonových rour.

Obecní dům přebudován : přistavěna místnost k poštovnímu úřadu, pořízen dvorek a rozbořena stará pastouška. Zřízen nový byt pro ošetřovatele plemeníků. Současně byla zbourána sousední kůlna pro mlaticí stroj a postavena zídka. Náklad 60 tisíc korun.

Správa velkostatku : v srpnu odešel do důchodu hospodářský správce Franz Neumann a jeho nástupcem se stal Ant. Bok . V říjnu zemřel správce sladovny Frant. Kamínek.

Obecní rozpočet : řádná potřeba činila 77.343 Kč, úhrada 34.653 Kč - schodek 42.690 Kč uhrazen přírážkou k daní domovní / 228 procent / a přírážkou k daním ostatním jež činila 393 procenta .

Kultura : pamatoval na ni Sokol, který sehrál za rok 5 divadelních her, vánoční nádilku pro děti, knihovna měla 498 svazků, 77.čtenářů, kteří přečetli 2.090 vypůjček a příjem zněl na 930.80 Kč.

Občanská záložna : měla 84. členů . Vloženo 313.310 Kčs vybráno 108.464 Kč. Vklady úrokovány na 5 procent.

u d ě l o s t i

ro k u
1 9 2 7

Letecká havarie ; 3.V. dopoledne srazila se nad polem blízko Močidla na hranicích katastru SKrbeň - Horka dvě létadla letc. pluku z Olomouce. Létadla se zřítily a posádka - tři muži - zahynula.

Změny ve škole ; dnem 1.2. odešel správce školy Ant. Stratil do Dolan a na zdejší školu nastoupil řídící uč. Theodor Buriánek, působící dosud na Hynkově.

Obecní volby ; konaly se 16.10. a z 588 oprávněných voličů se voleb zúčastnilo 551.

1. Republikánská strana	.....	167 hl.	5 mandátů,
2. Lidová strana	.....	132 hl.	4 mandáty,
3. Soc.demokratická strana	.....	102 hl.	3 mandáty,
4. Komunistická strana	.....	82 hl.	2 mandáty,
5. Živnostenská strana	.....	58 hl.	1 mandát -

Starostou obce zvolen Frant. Izák, rolník č.50, za str. Republikánskou, náměstkem Tomáš Spurný č. 121 za str. Lidovou, radní : Gustav Rektořík / soc.dem./, Zlámal Gabriel č. 20, /rep./ a Rudolf Dostál č. 36 za živnost.

Nález mincí ; na pozemku, který po scelování připadl rolníku Fr. Izákovi - na Nivce - vyorána hliněná nádoba s větším množstvím mincí. Mezi nimi asi 60 velkých z dob Rudolfa, Leopolda a Sigmunda Polského - rok 1550 až 1620 .

Zděná hrobka ; na zdejším hřbitově byla zřízena první betonová hrobka - majitel Josef Mrtýnek čís. 24.

Krupobití ; 23.VII. při krupobití v severní části katastru bylo poškozeno 330 mír pole a škoda odhadnuta na 150.000 Kč.

Sokol ; vzpoměl výročí zvolení TGM prezidentem, výročí bitvy u Zborova, uspořádal = tělocvičnou akademii = a sehrál několik divadelních her.

Radio - v předcházejícím roce byly na poštovním úřadě přihlášeny první radiopřístroje, letos další a je jich zatím 5 .-

Politikum ; během ledna byly uspořádány dvě schůze. Na schůzi soc.dem. strany referoval o politické situaci řed. Procházka z Olomouce a na schůzi komunistické pak přednášel redaktor Bukač z Olomouce . -

Jubilejní rok 1928 a jeho

PANOPAMA

Oslavy 10 let našeho osvobození :

23. 9. Přednáška legionáře plk Randáka - Zahraniční odboj -

7.10. = Hanáci v revoluci = odb.uč. Holeň z Olomouce -

27.10. Lampionový průvod s hudbou k pomníku Padlých. Zpěv kroužku Sokola, projev uč. Krále, hymny, = Tělocvičná akademie = v sále .

Dopoledne 28.10. u pomníku Padlých = Slib vlajce = zúčastnily se všechny spolky, školní mládež a mnoho občanstva

Večer sehraja div. hra = Lešetínský kovář =.

Jubilejní alej : na oslavu výročí usneslo se obec.zastupitelstvo zasaditi ovecné stromy na cestě ze Skrbeně do Hynkova. Zasazeno celkem 345 jabloní a 150 ks.švestek.

Vzdělávací činnost : postaral se o ni jako vždy Sokol, který sehraja 6 divadelních her, uspořádal v sále tělocvičnou akademii a na letním cvičišti = Okreskové cvičení příkazského okrsku =.

Volby : volilo se do okresního a zemského zastupitelstva.

Počet hlasů pro jednotlivé strany :

Republikánská strana	.....	166 okresní	158 zemské
Soc. demokratická	.....	84	86
Lidová strana	.....	85	86
Komunistická strana	.....	82	73
Živnostenská strana	.....	49	47
Němci a židé	.....	3	7

Rozdil hlasů pro jednotlivé strany / pro okresní a zemskou volby nutno vysvětliti tím, že tatáž strana měla jiné číslo kandidátky pro okresní a jiné pro zemské zastupitelstvo - a to voliče mýlilo a velmi.

Oprávněných voličů : 222 mužů - 276 žen do okresu a 221 mužů - 279 žen do zem.zastupit.

Odchod faráře Kužely : 10.12. odešel do výslužby farář František Kužela, pseudonym = Adam Chlumecký = lidový spisovatel a básník, který se odstěhoval do Olomouce .-

T.J. Orel : na jevišti loni pořázeném - sehraja oráská jednota v tomto roce 4 divadelní hry .

Nájem obecního hostince : dnem 1.9. stal se nájemcem obecního hostince Josef Kvapil, řezník z čísla 7. na Podvrbí .-

ROK

19 29

Na veřejné schůzi 19. ledna referoval starosta obce Fr. Izák o tvorbě se konsorciu obcí, jež se chtějí ucházeti o lesy při provádění lesní reformy na statcích Lichenšteinských. Poněvadž o tyto lesy má zájem město Olomouc, byly by případně vyměněny za zemědělskou půdu městských velkostatků.

Krutá zima : Zima 1928-29 byla velmi krutá a dlouhá. Začala mírně před vánoce, trvala v lednu a únoru a vystoupila v naší obci na minus 15, 20, 26 i 30 stupňů, Ještě 3. března bylo minus 30'.

To už ve dne slunce hrálo - tálo a toto střídavé teplo způsobilo ohromné škody na ověcném stromoví. Nadělalo také hodně škody na zvěři. Zajáci z hladu vnikli až do zahrad, okusovali tam stromky. Ve sklepích pomrzly zemáky, velice trpěl ve chlévech i dobytek. Lokálka následkem zimy a sněhových závějí - měla provoz velmi stížený - zpoždění činilo i 3 hodiny. Obleva započala 9. března a byla výhodně zdržována nočními mrazy. Škody způsobené v zimě na stromoví - ukázaly se v létě, kdy stromy usychaly.

Uzavření školy : pro nedostatek a úsporu paliva byla škola uzavřena od 18. do 28. února. Pro vagenovou kalamitu - začal se projevovat nedostatek uhlí. Do školy chodilo 110 dětí a byla znova uzavřena na 14 dnů pro epidemii.

Kultura : Sokol vedle tělocvičné akademie a vystoupení na cvičišti sehrál během roku 12. div. her, Orel uspořádal 3 představení.

President TG Masaryk navštívil Hanou a mnoho občanů ze Skrbeně zajelo do Náměště jej přivítat. Sokoli a hasiči ze Skrbeně působili v krojích jako pořadatelé na trase.

Stavební ruch : na Nové čtvrti za nádražím postaveno 8. prvních domků. Stavební místa prodávala obec - 1m á 2 Kč

Obsazení fary : 7. dubna nastoupil úřad farář dp. Frol. Dostál, rodák z Ustína u Olomouce.

Volby : do sněmovny volilo v obci 249 mužů + 297 žen
27.10. do senátu 214 + 258 žen

1. Republikáni - 153 hl + 137 hl.
2. Soc. dem. 129 hl + 103 hl.
3. Lidová str. 92 hl + 84 hl.
4. Komunistická 81 hl + 69 hl.

Latopověst

19
30

Oslavy 80 let TGM : na večeru promluvil řed.gymnasia v.v. Vít Hřivna z Příkaz - osobní přítel pres. Masaryka, obecní zastupitelstvo se usneslo věnovati místní knihovni 500 Kč, byla pořádána veřejná akademie, divadlo pro děti a vše vyznělo jako velký hold našemu Osvoboditeli.

Požár : v neděli 20.VII. vypukl o 2. hod.ranní požár ve stodole rolnice Marie Vyhlídalové č. 46. Stodola vyhořela již v roce 1925, byla proto nová a důkladně stavěná - velkých rozměrů. Dle všeobecného úsudku byl požár zase založen. I tentokráte vál vítr do polí, proto se nerozšířil. Záchrana nebyla možná pro nedostatek vody. Obilí, které bylo z velké části svezeno - shořelo - a také dva žebřinové vozy.

Statistika zemědělská : katastrální výměra ... 787 ha, koní celkem 68, krávy dojně 184, krávy k tahu 124, jalovic 40, telat 77, býků 10, volů 40 .
Prasat celkem 1.115, slepic 3.678, husy 388, kachny 180.

Sčítání lidu : počet domů 178, 1 obytný vagon, neobydlených bytů 8. Přítomných osob / 2.12.1930 / ..... 998.
Národnosti : české - 988, Slováků - 4, Němci 2, Poláci 2.

Vzdělávací podniky : Sokol uspořádal akademii v sále, veřejné cvičení v zahradě obec. hostince, propagační výlet a cvičení v lese, nádilku pro žáky, divadlo v přírodě - na dvoře č. 21 - a několik divadelních her.

Stavební ruch : na Nové čtvrti u Močidla byly postaveny další domky - Švačinka Josef č. 178, Bokůvka Zd. č. 175, Stejskal Fr. č. 177, Vodička Martin č. 176, Široký Frant. č. 171, Fiala Josef č. 173, Čep Filip č. 169, Matějtný V. č. 174, Lustig St. č. 172.
Střechu opravil Jakub Kovařík č. 149, celý dům opravil Frant. Procházka č. 34 .-

Knihovna : svazků 731, čtenářů 46, vypůjček 1.362, obec darovala 800 Kč a k uctění TGM - 500 Kč.

Včelařů : 7 - vyzimovalo 40 včelstev, měli 11 rojů, zazimovalo 43 včelstev, sklizeno 290 kg m.

-Náboženství : 831 věřících řím.-kat., vyznání čs. 128, bez vyznání 26 osob, pravoslavných 12, česko-brat. 1.

31

Volby : 27.9. konány volby do obec. zastupitelstva.
Oprávněných voličů - 269 mužů + 320 žen - osob 589.
Platných lístků - 564 .

Republikánská strana	....	174 hl.	mandátů	5,
Soc. dem. strana	....	127 hl.	=	3,
Komunistická strana	....	110 hl.	=	3,
Lidová strana	....	95 hl.	=	3,
Živnostenská strana	....	58 hl.	=	1,

Starostou obce zvolen Fr. Izák, rolník č. 50, rep. str.
náměstkem G. Rektořík, soc. dem. - radní : G. Zlámal, č.
20, rep., Fr. Lón, č. 40. lidová, Josef Sedláček, kom.

Změny ve škole : 1.12. nastoupil Th. Buriánek - jako za-
tímní říd. uč. do Řepčína a na jeho místě byl ustanoven :
zatímním říd. uč. Frant. Král z č. 2. - škola měla 99 ž.

První auto v obci : pořídil si je Rudolf Dostál, obchod-
ník a řezník z č. 36 .

Slintavka : hovězího a vepřového dobytka zde v tomto ro-
ce řádila velmi dlouho a uzavřením obce trpěli i chova-
telé. Koncem roku se objevila znova, ale jen v málo pří-
padech.

Sbírka pro nezaměstnané : rok 1931 byl rokem zemědělské
krise . Láce dobytka, láce cukrovky, která mnohým rol-
níkům ani celá odebrána nebyla - byla toho jednou z pří-
čin. Dostavila se i krise v průmyslu - jež měla v zápětí
značnou nezaměstnanost.

Ve Skrbeni byla koncem roku proto provedena sbírka pro
nezaměstnané se svolením a doporučením obecní rady.
Sebráno : 315 kg. zemáků, 137 kg. mouky, 40 kg. hrachu,
3 kg. krup, 3 kg. sádla, 47. bochníků chleba a 120.-Kčs
na hotovosti.

Kultura : Sokol sehrál za rok 6 divadelních her, uspo-
řádal veřejné cvičení na letním cvičišti a vánoční na-
dílku pro žactvo.
Veřejná knihovna měla 54 čtenářů, svazků 816 a vypůjček
1398. Příjem od obce činil 800 Kč - výdaje 1386 Kč.

Stavby a přestavby : Hasiči postavili novou zbrojnicí u
staré školy. Dřívější zbrojnice vedle hostince - stala
se skladištěm pro hostinec. A také občané provedli četné
přestavby .-

ČAS

32

Stagnace : neradostným znakem tohoto roku byla prohlubující se všeobecná hospodářská krise - v zemědělství i průmyslu. A to bylo poznat téměř na každém kroku ...

Následky automobilových úrazů : zemřel na něj Martin Coufal z čísla 12, a další obětí se stal 67letý Jiří Král, jenž jel na kole z okresní silnice u Křepelky na protější polní cestu - byl zachycen automobilem a zemřel 14.4. v olomoucké nemocnici.

Kultura : postaral se o ni zase Sokol, který uspořádal přednášku se světelnými obrazy = VII.slet všesokolský =, veřejné cvičení na letním cvičišti a odhalení památníku na paměť stých narozenin Dra Mir. Tyrše - v den stých narozenin zapálena na cvičišti = hranice = a proslov, dále to byla žákovská akademie na vánoce s nádilkou a 5 divadelních her, z nichž Branaldovi = Veselí tři mušketýři = sehrání pohostinsky i v Mezicích .

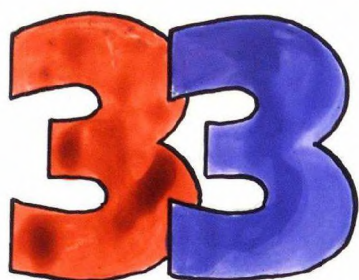
Sad na Rábské : přičinil se o něj František Klein, rolník čís. 44, který na svém poli při okresní silnici ku Křepelce založil ovocný sad. Toho využil nějaký ničema a odcizil mu za krátko několik stromků .

Přestavby a změny : Josef Špunda opravil svůj domek č. 5, Vilém Zapletal zřídil na chalupě č. 22 obchod, kam přešel v prodejny Budoucnost, Josef Hékal odprodal část svého domku na Vyhnálově Jurášovým .

Včelaři - na jaře vyzimovalo 47 včelstev, během roku 19 rojů, na podzim zazimováno 56 včelstev, spotřebováno 442 kg. cukru - sklizeno 340 kg. medu .-

Veřejná knihovna : měla 59. čtenářů, vlastnila 848 svazků - vypůjček uskutečněno 1432. Od obce dostala obnos 800.- Kč.

Do obecné školy ve Skrbeni chodilo 105 žáků a to : 52 chlapců + 53 děvčat . -

Další sbírka pro nezaměstnané ; konala se počátkem ledna. Kromě poživatin - chleba, zemáků, mouky - vybráno 200 Kč, jež odevzdány pořadatelům - správě zdejší školy na = mléčnou akci = pro chudé školní děti - hlavně nezaměstnaných rodičů .

Loupež . 21.1. o 20. hodině večer vstoupili do prodejny Budoucnost v čís. 53 - dva neznámí mužové. Měli masky. Jeden namířil na prodavače a druhý zatím vzal ze zásuvky asi 60 Kč. Oba odejeli na kolech a nebyli vypátráni. Také krádež slepic u Nerušilů nebyly objasněna .

Motorové vlaky ; Na zdejší lokálce byly od 1.3. zavedeny motorové vlaky. Tím byla spojení z Olomoucí zhuštěno. Tím odpadlo docházení na autobus ku Křepelce, jež za nepříznivého počasí nebylo nijak příjemné .

Krádeže . Obchodník Zapletalovi na čísle 22, bylo odcizeno z uzamčeného skladiště nové kolo, které bylo později nalezeno ve váze holického cukrovaru u nádraží. 16.12. odcizil nějaký pachatel 22 slepic rolníku Bednaříkovi na č. 10. Stopa vedla do Horky .

Vzdělávací činnost ; Sokol sehrál 6 divadelních her, dále byla uspořádána tělocvičná akademie, veřejné cvičení na letním cvičišti, lehkoo-atletické utkání Skrbeň - Horka, zvítězila Skrbeň,

Oslava 15 let samostatnosti ; 27.9. byla konána společná oslava naší samostatnosti. Lampionový průvod k pomníku Padlých, recitace žáků - proslov říd. učitele Krále a vstýčení státní vlajky .

Sbírka ve škole ; do školy chodilo 108 žáků a jimi byla vykonána sbírka pro Okresní péči pro mládež dne 24.4. a vybráno 225 kusů vajec.

Změny a přestavby ; dům číslo 3. koupil v nuceném prodeji úředník dráhy Jan Šolc - a výměnu odpradal Jakubu Čepovi, který si ji upravil pro obývání. Gustav Rektořík provedl nadstavbu svého stavení č. 59.

Knihovna - měla 881 svazků, 60 čtenářů a 1730 vypůjček. Včelaři - 56 včelstev - medu sklizeno jen 101 kg .-

34¹⁹

Volba presidenta republiky ; 24.V. konalo Národní shromáždění volbu presidenta. Výsledek byl takový - jaký naši občané očekávali - TGM presidentem .

Občané dali tuto spokojenost najevo lampionovým průvodem obcí - Sokol, školní mládež i s učiteli, hasiči, občanstvo. O významu dne promluvil říd. uč. Fr. Král .

28. říjen - 16 výročí našeho osvobození oslaveno koncertem u pomníku Padlých . Na hudebníky přispěla obec, Sokol a hasiči. Na dobrovolné sbírce vybráno dorostem Čs. červeného kříže 30 Kč. , jež dány zdejší škole na dávky mléčné na zimu.

Sbírka pro nezaměstnané - která se konala 29.10. vynesla obnos 93.-Kč. Obnos byl zaslán Okresnímu úřadu v Olomouci .

Požáry ; 11.V. ve 23.15 shořela šopa patřící velkostaku a to ta poblíž k lesu. Byla v ní zásoba slámy a neznámý člověk, který tu nocoval. Totožnost nebyla zjištěna a po pitvě pohřben na místním hřbitově .

Další požár - vypukl 28.7. ve 3. hodiny odpoledne při pečení chleba u Spurných na Žaběnci. Odpoledne bylo žhavé, vše vysušené a lidé většinou na poli, neboť byly pilné žně . Lidmi přivezená stříkačka nezachránila sousední domek. Protože váł západní vítr - ohrožoval požár přes pole a zahradu dochovou střechu a dům Nepustilů č. 13. Obrana nošením vody v putnách a poléváním zapálených věchtů byla merná . Plná stodola náhle vyšlehla plamenem a za chvíli byly i chlévy v požářišti. Dobytek byl včas vyveden. Nyní bylo v nebezpečí celé Podvrbí, hlavně stavení č.7, bylo plameny olizováno. Chvilu čekání na okolní hasičské sbory bylo nekonečné ... Přijely. Voda byla brána přes sklep ze Dvora. Náhle vyšlehly plameny ze stodoly R. Bednářika č. 10, jež se zdála v bezpečí. Škodu utrpěli nejen jmenovaní, ale i drobní zemědělci, kteří měli u Nepustlů ve stodole svoji úrodu. Pojištěn pro ten případ nebyl nikdo ...

Sokol ; sehrál řadu divadelních her, uspořádal veřejné cvičení na letním cvičišti, kde zbudoval i studnu a v zimních měsících kluziště - díky velké obětavosti členů. Pak se zde bruslilo - dlouho do noci.

Očkování proti záškrtu ; provedl obvodní lékař Dr. Juráš z Nákla a bude v něm každoročně pokračováno .-

1935

Volby - 19.V.

do poslanecké sněmovny :
volilo 254 m + 331 ž = 585

senátu :
240 m + 276 ž = 516

1. Republikánská str.	179 hl.	151 hl.
2. Komunistická str.	115 hl.	94 hl.
3. Lidová strana	97 hl.	82 hl.
4. Soc. demokratická	87 hl.	72 hl.

26.V. volby do zastupitelstva
zemského : 253 m + 292 ž = 545

okresního :
251 m + 286 ž = 537

1. Republikánská str.	174 hl.	183 hl.
2. Komunistická str.	114 hl.	117 hl.
3. Lidová strana	90 hl.	82 hl.
4. Soc. demokratická	68 hl.	67 hl.

Do okresního zastupitelstva za stranu Republikánskou byl zvolen Frant. Izák, rolník a starosta ze Skrbeně.
V důsledku jeho zvolení do okres. zastupitelstva - byla provedena volba nového starosty ve Skrbeni a zvolen Gabr. Zlámal, rolník čís.20, z rep.strany. Neshody ve straně soc.dem. způsobily, že náměstek starosty G. Rektořík vzdal se funkce a proto zvolen náměstkem Josef Routil, domkař a zedník za str. soc.dem.-

Zprávy ze školy : dne 1.9. nastoupil sem jako řídící učitel Rajmund Vypel z Rakové u Konice.
školní děti vykonali sbírku vajec v počtu 161, které byly odevzdány Okresné péči o mládež. Na mléčnou akci, která proběhla v lednu a únoru přispěl správce Bok obnosem 300 Kč, obec a další 165.-Kč.

Sokol : uspořádal akademii v sále, veřejné vystoupení na letním cvičišti, 2. div. hry byly sehrány v Jezírkách a na Křepelce, 4 divadla v sále, 3 přednášky rázu poučného.

Stavby : Antonín Procházka, zedník, opravil svůj domek na -Podvrbí, Fr. Zháněl, zemědělský dělník na statku - zvýšil svůj domek č. 69 o komoru - velkostatek postavil 2 dřevěné šopy : jednu u lesa a další pod skalou.
Frant. Doležel postavil na Parcele domek s číslem 183.

Revise obec. hospodaření : provedena v létě za rok 1924 až 1935. Kromě malých a formálních závad - bylo vše shledáno v náležitém pořádku .-

LETA 1936

10 let trvání záložny : bylo vzpomenu 16.2. Do jejího rozvoje zasáhla v roce 1931 všeobecná hospodářská krise. Příliv vkladů ustává - poklesl mírně pod milion a udržuje se připisovanými úroky. Situace se pomalu lepší a zdá se, že vrcholu krise bylo dosaženo. Stav :

všech vkladů	1,149.404,20 Kč	rozpůjčeno	457.550
přebytků	491.854,20 Kč	res. fondů	55.552

158 členů + 288 podílů .

25 let Sokola : vzpomenu 24.V. slavnostní valnou hromadou. Vzpomínky na vývoj jednoty přednesl Fr. Izák, zakládající člen. Výstavku uspořádal Jan Šolc. Po schůzi odchod na hřbitov, kde položen věnec se jmény zemřelých členů a příznivců Sokola.

Kulturní život : zásluhou Sokola - akademie za účasti družstva přeborníků Olomoucké župy, veřejné vystoupení na letním cvičišti, 3. divadla v sále a lx v přírodě ve Lhotě u Nákla -
3 div.hry sehrál dorost živnostenské strany .-

Rozkol pohřebního spolku : 16.VIII. vystoupilo více jak 50 procent členstva pohřebního spolku „Václav“, z tohoto spolku, neboť místní farář nechtěl svoliti, aby spolkový prapor - uschovaný v kostele - byl vzat na pohřeb člena spolku, vyznání československého a po pohřbu byl zase dán do kostela. Vystoupilí členové spolku - založili nový pod názvem „Svépomoc“, a u pomníku Padlých rozvinuli nový prapor.

Hasiči : 15.3. konali svou výroční schůzi, která byla doplněna přednáškou R.Weise „Protiplynová obrana“, 1.V. za deštivého počasí konalo se ve Skrbeni okrskové cvičení hasičů .

Ing. práce : byly provedeny v červenci a srpnu, kdy dvě inženýři úředně přeměřili : domy - dvory a zahrady .

Předvojenská výchova : starostenský sbor olomouckého okresu dal podnět k zřízení kursů předvojenské výchovy, pro jinochy povinné odvodem. Kurs ve Skrbeni vedl Jaroslav Bieberle a po jeho ukončení 10 branců dostalo osvědčení .

Stavby : Ol. Vítek - postavil domek č. 184 na Vyhnálově, Ladislav Hejzlar domek č. 187 a Fr. Chytil domek č. 186, Zlámal Josef č. 14 - opravil přední stěnu a dochovou střechu nahradil břidlicí a dům zvýšil .-

37

87. narozeniny presidenta TGM :

Dne 7.III. byly oslaveny divadlem, a proslovem, péči Sokola - ve skále byla zapálena příslušníky hasičského sboru = vatra =.

53. narozeniny presidenta Dr. Edv. Beneše : oslaveny 30. května divadlem, které nacvičili herci Sokola a proslovem 22.VIII. navštívil prezident Olomouc. K uvítání toho dne odpoledne jelo do Olomouce mnoho lidí ze Skrbeně. Členové Sokola a hasiči zde konali pořádkovou službu. Mezi mnoha zástupci korporací, kteří pana presidenta na Masarykově náměstí v Olomouci vítali - byl i Frant. Izák, rolník ze Skrbeně, který pana presidenta vítal jménem okresního zastupitelstva, jehož je členem .

... a u Křepelky : 24.VIII. ráno jel p. prezident Dr. Ed. Beneš po státní silnici z Olomouce do Litovle - na severní Moravu, kde probíhaly manévry . Poněvadž občanstvo bylo o tom uvědoměno - šlo mnoho lidí ze Skrbeně ke Křepelce, aby pana presidenta pozdravili. Žactvo se sešlo u školy i se svými učiteli. V široké prostoře u průčelí Křepelky - postavili děti u silnice dvojřad - za ně a po boku dospělí. Na místě bylo dojednáno, že pana presidenta pozdraví společným „Zdravíme svého presidenta - zdar, zdar, zdar .Tak se i stalo. Auto zahnul těsně ku špalíru, jelo velmi pomalu a prezident smeknul klobouk - usmíval se a kynul přítomným pravici. Všichni přítomní pěkně pana presidenta viděli a s potěšením o tom vypravovali.

Onemocněl prezident Osvoboditel . 2.9. a další dny s největší starostí - ale také s nadějemi - sledovali jsme průběh nemoci. Po 10 dnech nadějí na zlepšení stavu nemocného - bylo ohlášeno v neděli dopoledne, že prezidentu se náhle přitížilo. 14.9. časně ráno oznámil rozhlas zdrcující zprávu, že ve 3 hodiny 29 minut zemřel první prezident republiky československé - prezident Osvoboditel - T.G. Masaryk ...

Veliký zármutek zmocnil se všech obyvatel. Téhož dne se konala schůze okresního zastupitelstva a v následujících dnech odjelo do Prahy pokloniti se velkému mrtvému ze Skrbeně 10 osob.

V den pohřbu - 21.9. - uspořádala místní osvětová komise v sále obec. hostince „tryznu,.. Na smutečním podiu jeviště byla umístěna busta pana presidenta od akademického sochaře Pelikána.

Asi 150 přítomných přivítal předseda komise říd. učitel Rajm. Vyplel. Smuteční projev měl uč. Král a vhodnou báseň přednesla uč. Vymětalová. Dvouminutovým tichem a zpěvem státní hymny - byla tato opravdu pietní slavnost ukončena .-

1938

Začínali jsme jej s důvěrou a odvahou, aniž bychom tušili, že stojíme na prahu událostí tak důležitých, které budou zařazeny v historii našeho národa na první místo .

V práci a starostech jsme si neuvědomovali, že se nad naší vlastní kupí mraky uraganu. Byli nám sice známy provokace našich Němců, jejichž plány a záměry nakonec strhly celou německou menšinu proti zákonité vládě, na stranu diktatury proti demokracii.

Mobilizace v květnu ; 21.V. byla vyhlášena částečná mobilizace jako protiopatření proti Němcům, kteří podél našich hranic nashromaždili svá vojska. Tímto opatřením byla válka odložena na krátký čas...

Sokolský slet . Do této krajně napjaté situace přišel Vsesokolský slet v Praze. Od nás se jej zúčastnila početná skupina nadšenců. Nastal krásný podzim - ale starosti přece jen tížily naše hlavy.

S obavami jsme se dívali ku Praze ... Den 24. září se schyloval a ve 22. hodin byla vyhlášena úplná mobilizace. U nás byla = oficiálně = vyhlášena obecním poslem Josefem Sedláčkem z č. 100 - budnem a vylepením Vyhlásky. Všichni muži do 40 let a důstojníci do 60 roků - nastoupit . A u sedmého vlaku ráno viděli jsme záložníky rukovat . Nástup byl proveden klidně, ti mladší nastupovali se zpěvem, ti starší, už rozvázněji .

Obec začínala žít jiným životem - bez mužů - kteří odešli jak vlast volala. Za několik dní přišli do Skrbeně vojáci, aby vypomohli při polních pracích ...

A dny naplněné událostmi rychle plynuly. V době, kdy národ chtěl se bránit a volal po zbraních přišla kapitulace. Mnichov ... Jednalo se o nás - a bez nás ... Celý národ se rozplakal nad zradou našich „spojenců“, -

Požár na Podvrbí ; do dnů mobilizačních připadá i požár, který v nočních hodinách vznikl u Kvapilů č. 7 - a přenesl se i na sousední dům Vrbků. Shořela na obou stavebních střecha a uskaldněná píce na půdě. Šetření prokázalo, že požár byl založen .

Státní tragedie byla dovršena... Sudety byly obsazeny - čeští lidé odtud prchali do vnitrozemí. I do naší obce se nastěhovala spousta takových nešťastníků, kterých zde hledali nový domov ...

39 OKUPACE

Po dosti kruté zimě - vyskočilo koncem února slibně slunečko. Avšak přišel březen a s ním i druhá Bílá Hora. 15. březen 1939.

Nejchmurnější den v našich dějinách . . .
Den ponížení a potupení českého národa. Ponuré ráno s deštěm a sněhovými vločkami a děsná zpráva z rozhlasu. Přišli nás „osvobodit . . .“
Rachot aut a tanků předcházel nastupující roty okupantů. Přišli po státní silnici od Litovle na Olomouc a u Křepelky se rozvětvili. Hanácká metropole byla hned Olmütz.

Jak nám bylo těžko popsat. Ztratíme-li milou osobu - je nám smutno. Ztratit svobodu - to znamená ztratit vše. Život i naději na lepší časy .
Hned to začalo. Jízda v pravo, propagační „krmení“, našich lidí a samozřejmě fotografování.
Pronásledování českých lidí, zatýkání Gestapem, vykupování zboží německými vojáky. Tak se stalo, že bohatě zásobené obchody najednou zely prázdnotou. Pomalu a těžce se vlekl čas . . .

II. světová válka .

Byl den 1. září . Evropa se dala do válečného pochodu. Trnuli jsme, ale věřili - že toto střetnutí musíme přečkat a vyhrát.
Polsko v krátkém čase bylo zničeno. Tam už padlo dosti našich lidí, kteří v ilegalitě přešli hranici, aby pomohli bratrům Polákům.

U nás se „přetíraly“, firmy - německé nadpisy prznily hanácké vesnice. Obecní úřad, pošta, nádraží musí mít dvojjazyčné nápisy. Za své vzal nápis u pomníku Padlých, ale uschovali jsme jej. Překázal jim také pomník Dr. Mir. Tyrše na sokolském cvičišti a museli jsme jej rozebrat.

Řízené hospodářství . Z nařízení mocipánů bylo zavedeno řízené hospodářství ve všech oborech. Každá domácnost dostala „kmenový list“, na jehož základě se na obecním úřadě vydávaly lístky na chléb, cukr, mléko, mouku, potraviny, maso, cukr. Z počátku byly přiděly v množství ucházejícím, protože obyvatelé měli ještě zásoby.

440

Řízené hospodářství :

. . . jak se všek válka protahovala a zásob ubývalo - dávky se snižovaly.

Občané, kteří měli mouku, maso, tuky z vlastního hospodářství - jmenovali se = samozásobitelé =. Ti mleli své obilí ve mlýně na poukazy, propočítávala se jim domácí porážka - prostě = přitahovalo se . . .

Později byly zavedeny lístky na oděv, obuv, nádobí a náčiní, lístky t.zv. = tabačky = na kuřivo, na pláště pro kola. Trampoty měli kuřáci, kteří svou dávku sháněli bůhvíjak .

Zásobovací agenta se rozrůstala.

Z počátku ji dělal obecní tajemník / Stanislav Záruba /, později přišel do Skrbeně respicient finanční stráže Jos. Škopec, pak byl přibrán F. Opletal, Růžena Mikulaschová, Marie Sedláčková z č. 144. Od 1.4.1941 byl obecním tajemníkem Květoslav Hron .

Politikum .

Němci začínali systematicky vnikat do všech složek veřejného i soukromného života. Začalo to dvojjazyčnými nápisy o kterých je zmínka už na listě předešlém, museli jsme odstranit fotografie, sochy a busty našich presidentů, z knihovny zmizely knihy autorů anglických, francouzských, amerických, sovětských atd.

Nastoupil = bürgermeister ... =

Dne 21.VI. 1941 dostal tehdejší český starosta Gabriel Zlámal z č. 20, přípis z Okresního úřadu v Olomouci, kterým byl zbaven starostenského úřadu a nahražen zdejším Němcem - Konradem Mikulaschem, který pak tuto funkci vykonával v obci do konce války .

41

K Němcům se hlásili ve Skrbeni tito občané :

Konrad Mikulasch	s manželkou a 5-ti dětmi,
Johann Swatschek	„ 4 děti,
Frantz Tatzel	„ 2 děti,
Rudolf Müller	„ 2 děti,
Bokůvka Josef	„ 2 děti,
Coradini Jan	„
Bieberle Franz	- sám - manželka zůstala Českou .

„ Osídlování „

V roce 1941 a 1942 začaly německé úřady osídlovat svými = soukmenovci = i ryze české vesnice. Došlo i na Hanou a do naší obce přišli tito = umsidléři :

Bräckel Johann	na chalupu	Fr. Krále č. 2,
Drefs Daniel	„	Nepustilovu č.13,
Pöple Johann	„	Jos.Mrtýnka č.56,
Ernust Georg	na grunt	Jos.Mrtýnka č.24,
Hermann Karl	„	Podivínských 19,
Bayle Johann, vedoucí	„	Najdekrův č.22,
Frank Johann	„	Mrtýnkovu č.21,
Hildebrant J.	„	Vymětalovu č.31,

Stanné právo .

Po atentátu na R. Heydricha - bylo po celém „,Protektorátě,, - vyhlášeno = stanné právo ... =
Tehdy jsme trnuli obavami všichni. Ale pořád jsme měli naději - věřili jsme, že přece zvítězíme.

„, Festung Europa ... „

Když se prostor, kterého měli Němci pořád málo, zúžil na nejmenší míru - měli okupanti v úmyslu, že z Olomouce vytvoří skutečnou pevnost .
Sehnali z celého protektorátu mladá chlapce - na kopání zákopů. Tito mládenci byli ve Skrbeni ubytováni po všech staveních a ráno nastupovali „,na befel,, před školu a pochodovali na pracoviště. Poslední jejich štací byl Křelov. Mnoho práce se pro Němce neudělalo a protitankový příkop stejně nezdržel postupující rudou armádu. ... a když fronta byla přede dveřmi - rozutekli se tito mládenci domů a velitele nechali na holičkách .

2
4

10

Persekuce - zatýkání
opravy českých lidí . . .

Píšeme nejsmutnější kapitolu kroniky .

Fiala Josef byl velmi dobrý člověk, uvědomělý komunist a dobrý pracovník. Byl vězněn v Breslau, potom v Osvětimi. Po hrozných útrapách zemřel 23.11.1942 .

Doležel Josef byl zatčen v květnu 1942 - v době atentátu na Heydricha a zastřelen v Brně dne 24.VI.1942. Tento hrdina pocházel z Pódvrbí - na rozdíl od jmenovce

Doležela Josefa který byl zatčen 9.5.1942 a popraven v Brně 18.9. 1942 .

Vymětal Josef skrzebňský rodák - řídicí učitel v Litovli - se velmi aktivně účastnil ilegálního boje proti okupantům. Byl dvakrát zatčen, po prvním propuštění znova uvězněn a zastřelen 21.12.1944 v Breslau

Dvořák Alois byl dalším zatčeným - prý pro poslech „černého rozhlasu,, - Nebylo o něm dlouho zpráv a dokonce se vyrojila zpráva, že se vrací domů ... Bohužel ukázala se klamnou. Nevíme - kdy a kde skončil svůj život .

Dále byl ze Skrzebně zatčen a po několika měsících na svobodu propuštěn František Izák, rolník z čísla 50, a Vilém Zapletal, obchodník.

Mnoho občanů ze Skrzebně bylo „pozváno,, na Gestapo - a díky Bohu - vrátili se domů ...

Z obce do „ říše ,,

bylo totálně nasazeno mnoho občanů - mladých lidí - a také robotovali pro wermacht v jiných koutech Evropy. Jeden z nich - Frolián Bednář - populární skrzebňský občan zahynul při práci v Rakousku .

43

Naše útěcha - ,, černý rozhlas ,,

V temných dobách okupace hledali jsme ,, světlo ,, na vlnách etéru a nalézali jsme je v cizím raóně. Říkalo se tomu vtipně ,, Kroměříž ,, a bez tohoto spojení se světem by byly naše muka hrozivější .

Poslouchala se Moskva, Londýn, Švycarsko, Amerika. Ovšem poslech cizího rozhlasu byl zakázán a trest smrti, to byl běžný rozsudek.

Úřady, aby tento poslech znemožnily - nařídili odstranění krátkých vln z přijímačů. Proto přišlo nařízení na ložit všechny radioparáty na vozy a hromadně je zavést ,, k očkování ,, - prováděla to fa Haderka v Náměšti . Ale kdepak by si amatéři neporadili ... a tak se poslouchalo dál .

Zvony pro wermacht .

Dne 13.4.1942 musela zdejší fara odevzdat 2 zvony na ,,kanon-futr,, - To byl ve Skrbeni farářem dp. Vojtěch Zajíc, který do Skrbeně přišel 8.4. 1940 z Křelova.

Oprava hostince .

V roce 1940 byl přestavěn obecní hostinec - fou A. Svozilová, Olomouc. Vedení na této stavbě měl náš občan - Jan Brzobohatý .

Odjezd ,, umsidlérů ,,

V dubnu 1944 - když o výsledku války bylo více jak definitivně rozhodnuto - měli = naši osídlenci = naspěch. Na povozech důstojných názvu ,,komadianské,, odejeli kam je srdce táhlo ...

Osudy kroniky .

Obecní kronika, kterou založil pa n řídící učitel Frant. Král, byla jim vedena do roku 1937.

Následující léta nepsal - jak říká proto, že by pravdu psát nesměl - a lhát příštím generacím ... nechtěl .

Kronika byla u něho uložena až do roku 1940.

Tehdy přišel z Okresního úřadu v Olomouci vzkaz, že kronika musí do tří dnů tam odvedena. Kronikář využil tyto dny ktomu, aby přepsal osudy obce Skrbeně do jiné knihy a tuto odevzdal.

Původní kronika byla uložena v kostele / předtím ještě v zahradě č.2 / a za heydrichády zakopána na č. 9.

44 Zrí

týdny před osvobozením ...

Krajně napjatá atmosféra . Všude - v každé domácnosti se dělaly skryše - do kterých se schovávaly cenné věci. Počítalo se s tím, že ustupující Němci budou vše pálit, loupiť, ničit .

Časté americké nálety nám umožňovaly vidět, jak poslední zbytky Luftwaffe jsou ničeny. V posledních fázích bojů se německá létadla ani neodvážila vzlétnout proti nepříteli. Bombardování Vídně a Vídeňského Nového Města bylo tak výdatné, že jsme za poledne slyšeli dumění padajících bomb. Poslední tři týdny jsme už také jasně slyšeli frontu, která dotírala z jihu. Počítali jsme s tím, že nás osvobodí Rudá armáda postupující na Brno a Prostějov. Avšak situace ve válce se mění a tak se stalo, že část armády, která postupovala ze severu byla u nás dřív .

5.V.1945 : byla sobota. Před tím několik dní přelo, všude bláto a na nebi černé mraky. Přes vesnici projížděla soustavně německá vojska směrem na Štemberk. Přišly zprávy, že Rusové prolomili frontu u Bruntálu. Proto ten spěch

Do této situace zazněl hlas pražského rozhlasu - oznamující boj proti Němcům v Praze. Trnuli jsme hrůzou a očekáváním. Zbytky německého vojska byly desorientovány.

Neděle 6. května - den skrbeňských hodů, na které tentokrát nikdo nevzpoměl. Poslední přípravy na konec války. Asi v 10.hodin přišla zpráva z Horky, že na mlýn a okolní domy padly první bomby. Odpovídalo to pravdě - ve Štěpánově, Březcích a Benátkách se bojovalo .

Pondělí - 7. května .

Počasí se umoudřilo - což bylo velkou škodou. Zlepšená viditelnost umožnila sovětským silám rozsáhlý letecký průzkum, který obsáhl i posice Němců ve Skrbeni.

Německé vojsko ,, mělo v gatích ,, - vesnicí projížděly tanky a dělostřelectvo všech kalibrů.

Za vesnicí se zakopal silný dělostřelecký oddíl, který odstřeloval ruské posice.

Odpoledne byly velké letecké boje ruského letectva s poslední, perutí ,, německého dělostřelectva ...

Večer bylo vidět velké požáry nad Olomoucí a Štěpánovem.

První housle hrály sovětské ,,katuše ...,,

Skrbeň byla doslova nacpána ustupujícím německým vojskem. I v průjezdech domů napěchovány německé jednotky a tanky.

Nabíraly ,,oddechový čas ... ,,

Ať žije Svoboda MÁJ 45

8. května 1945

... v noci na úterý snad nikdo nespal ...
Nevěřilo se německým vojákům, kteří leželi za vesnicí .
Báli jsme se jich. Ráno asi o 2. hodině nastal ústup .

Pásová auta zapráhla děla - vojáci nasedli a ujížděli
směrem k Litovli. Kolem 7. hodiny ráno opustily poslední
zbytky německé armády Skrbeně .

Okolo 8. hodiny prchl z obce i německý starosta Konrad
Mikulasch, který byl později vypátrán, zajištěn a pozdě-
ji odsouzen na doživotí. - Po 10 letech byl pak propuštěn
a vrátil se do Skrbeně k rodině .

Kolem půl 9. hodiny začaly nad Skrbení „řádití“ ruská
létadla. Zatím už hořela Horka, Křelov, Břuchotín. O něco
později prolétla ruská létadla znova nah vesnicí a to ta-
kovým způsobem, že nikdo nepochyboval, že vesnice bude v
nejbližší době v plném frontovém útoku ...

Tento první nálet rozbil okna, poškodil střechy, ale v
celku nenadělal velkých škod. Po několikaminutovém inter-
valu - přišlo to všek znova... A naplno. Nálety následo-
valy těsně za sebou - takže vniklé požáry se nemohly ani
hasit ... - Válka v plné hrůze .

Svištění bomb, rachot létadel, střelba z palubních zbra-
ní, praskot ohně - prostě jedním slovem - hrůza , kterou
si člověk nedovade představit.

Kolem 2. hodiny odpoledne boj vyvrcholil. To nad obcí
přeletělo v rychlém sledu několik letek - takže exploze
splynula v jeden celek - v jeden výbuch. Pravé peklo .

Kolem 17,30 hodin se ve vesnici objevili první sovětští
vojáci. Přicházeli od lesa a od Horky. Obyvatelstvo pod
dojmem utrpení - vítalo své osvoboditele srdečně ...

Nár. výbor

Po utišení palby se ustavil a do práce dal M.N.V. - který se ustavil už za okupace.

Předsedou byl Josef Špunda, zedník a malozemědělec z č. 5, komisařem Bohumil Kryl .

Národní výbor byl složen takto :

Špunda Josef	.....	za KSČ.
Vodička Martin	.....	„
Štajgr Jan	.....	„
Koudelný Josef	.....	za Lidovou stranu
Andrýsek Frant.	.....	„
Vyhlídal Josef	.....	„
Kamínek Karel	.....	za soc. dem. stranu
Bundil Josef	.....	„
Vlček Karel	.....	
Vymětal Jan	.....	za nár. soc. stranu
Matějny Jaroslav	.....	„
Sedláček Frant.	.....	„
Mikulka Josef č.52	.....	bez pol. příslušnosti
Zavadil Josef	.....	„

První práce : postarat se o ubytování těch rodin, kterým byly zničeny příbytky, zajišťovala se dodávka mléka do Olomouce, zajišťovalo sklo do oken, upravovaly ulice, obstarával stavební materiál, oprava transformátoru a el. vedení. Sběrka pro postižené válkou vynesla 90 tisíc korun a poživatiny.

Jakmile se poměry truchu uklidnily nastalo stěhování národů. Vrátili se starousedlíci - osídlovat pohraničí odejeli jiní ... Z 1100 obyvatel - poklesl počet na 950.

Zemřel první kronikář. 15. května uložen byl na skrbeňském hřbitově říd.učitel Fr. Král z č. 2 - a na podzim jej následovala jeho manželka paní Růžena Králová, oblíbená učitelka .

V tomto roce ožila kultura a mládež pořádala „ Kácení máje ... „

Květen 45

Pohled na vesnici

. . . byl hrozný. Trychtýře od bomb o průměru 8x5 m, byly rozesety kolem obce. Doutnající staveniště, vybitá okna, strhané elektrické dráty, zabítý dobytek, chaos, roztroušená munice - to byl obrázek po přežití válečné litice . . .

Lidské oběti :

Při náletech v poslední den války zahynuli tyto občané

František Vodička,
Metoděj Svačina,
František Procházka,
Justina Procházková, manželka,
Marie Procházková, dcera .

Těžce byl zraněn Jaroslav Fiala, který později zemřel v nemocnici .

Škoda na nemovitostech v obci činila téměř 5 milionů Kčs a to byly přihlášeny a přezkoušeny 34 případy - požáry, destrukce, zničené chlévy, stodoly, krytina a nejvíce to odnesl střed obce. Kupř. škoda na čísle 22. - byla oceněna na 457 tisíc korun, č. 23. - 232 tisíc, č. 21 - škoda 190 tisíc korun.

Zahraniční odboj :

Ze Skrbeně se zúčastnili II. světové války 2 občané . František Bieberle, nadporučík čs. zahraničního letectva dle depeše se nevrátil z úkolového letu nad územím obsazeným nepřítelem v květnu 1940 -

Josef Machač, který odešel přes Polsko do Anglie, avšak žádných zpráv o něm nepřišlo.

Zastřelení Němci -

Dne 8. května 1945 po příchodu sovětské armády byli ve Skrbeni zastřeleni - Franz Bieberle, zapřisáhlý němec, který zapřel syna letce Rudolf Müller, původně Čech, naverbovaný do němec. armády

P

omník
adlých

POHLED MILÝ

... zvěstuj - že mi tu
mrtví ležíme,
jak zákony kázaly mám ...

Kvapil Karel
Hékal Frolián
Koloušek Robert
Kovařík Bohumil
Lakomý František
Maivald Emil
Mrtýnek Gabriel
Mikulka Josef
Mikulka Gabriel
Podivínský Josef
Přidal Frolián
Sedláček František
Procházka Frolián
Sedláček František
Široký Frolián
Směták Josef
Směták Josef č. 27
Tichý Jan
Tichý Jaromír
Vodička Ladislav
Vodička Tomáš
Vysloužil Josef
Zatloukal Karel
Nerušil Alois
Svačinka Václav
Vyhlídal Adolf
Procházka Leopold
Sedláček Franžišek

Hle Vaše svoboda - toť kořist našich zbraní -
bu slavný život Váš - jak naše umírání

Památce

zahraničního letce
a zahynulých občanů
při osvobozovacích
bojích :

František Biberle
nadpor.čs.letectva

Jen Bludský
24.4.1945 v Uh.Brodě

František Vodička

František Procházka

Justina Procházková

Marie Procházková

Jaroslav Fiala

Metoděj Svačinka

v době nesvobody národa
v letech 1939 - 1945
umučených v koncentrač-
ním táboře :

Josef Vymětal
v Breslau

Josef Fiala
v Osvětimi

Josef Doležel
v Brně

Alois Dvořák
v Buchenvaldu

Josef Doležel
v Osvětimi

Frolián Bednář
v Badenu

Pamětní deska
Josefu Fialovi
na domě č. 158

Dám Světlu

síla probouzí se již -
a lomcuje mi znavenými údy -
já vstávám - abych krácel světlu vstříc !

UMUČEN V KONCENTRAČNÍM TÁBOŘE V OSVĚTIMI

narozen 14.VI.1894
zemřel 23.XI.1942

JOS. FIALA

Nezradils - stál jsi pevně a statečně -
tvá oběť nebyla marná - čest tvoji památce !

Pamětní deska
Fr. Bieberlovi
na domě č.159

Za
svobodu

a čest národa
bojoval a padl

fr. Bieberla

nadporučík

nar. 23.2.1912
zem. 25.V.1940

československého zahraničního letectva

46

Skrbeň začínala žít novým životem. Plnou parou se odstraňovaly škody způsobené válkou a začali jsme dělat první krůčky k socialismu.

Volby v květnu proběhly klidně - důstojně. Volilo 602 os.

KSC	..... získala	288 hlasů	=	7 mandátů,
Lidová str.		169 „	=	4 „
Soc. dem.		78 „	=	2 „
Nár. soc.		65 „	=	2 „

Předsedou se stal Vodička Martin, KSC - náměstkem Josef Koudelný za stranu Lidovou.

Obecní zastupitelstvo : M. Vodička, Frol. Vyhlídal, Josef Směták, Arn. Halouzka, Jan Štajgr, Jos. Nerusil, Jan Brzobohatý, Tomáš Spurný - za KSC.

Josef Koudelný, Fr. Andryšek a Jar. Král za str. Lidovou, Bundil Josef a Mikulka Josef č. 58 - za stranu soc. dem., Jan Vymětal a Lad. Koloušek na stranu nár. soc. -

Pronájem obec. hostince - ucházelo se o něj 13 žadatelů a hostinec byl pronajat Al. Zbořilovi z Čech pod Košířem za nájem 18.000 Kč ročně.

Kultura : ujal se ji čile Sokol a jeho osvědčení bří - Vlad. Dostál, Mir. Nepustil, Vil. Vovesný.

Dne 23.2. konala se přednáška o Dachau,

10.3. pořádal ČSM divadlo „Žofka z myslivny,,

19.V. Sokol pro děti : Tajný duch .

8.VI. Sokol : Ideovou školu,

11.8. Sokol : Vesničko má - divadlo,

1.IX. ČSM : Dožínky,

14.9. : Vzpomínka na úmrtí T.G. Masaryka,

28. října : Lampionový průvod - projev v sále .

Život šel kupředu - učil pomalu, ale jistě mnohé, že není možné stát opodál - stranou - toho ruchu, který naplnil náš život .

Na prahu nového roku -klademe si vždy určité naděje a tak tomu je i v hospodářské sféře . Jenže v tomto roce řekla příroda své „ne,, - Katastrofální sucho, které postihlo celou Evropu udělalo nám jiný rozpočet.

Sporé jarní deště byly pro vegetaci velmi příznivé, ale pak nepřišla ani „kapka,, a obličej hospodářů byly stále ustaranější ... Všechny složky národa si začaly uvědomovat palčivou situaci, která „po žních,, byla tragická. Sýpky prázdné a ve chlévě dobytek.

Situaci zachránila pomoc, kterou nám poskytl Sovětský svaz .

Sčítání lidu :

Bylo provedeno dne 31. května
a obec Skrbeně měla ..... 965 osob .

Osvětová činnost :

V roce 1947 byla znova slavnostně odhalena pamětní deska na pomníku „Padlých,, - K jménům obětí první světové války - připojeny jména další . . . a pomník doplněn sochou Plačící matky .

Deska zachycuje jména všech občanů obce Skrbeně, kteří během okupace položili životy za vlast.

Po úpravě tohoto okolí stalo se toto místo důstojným prostředím k uctění věčné památky našich mrtvých.

Současně byly slavnostně odhaleny desky na domě č. 158, Josefovi Fialovi, který zahynul v Osvětimi - a

Fr. Bieberlovi, nadpomčíku čs. zahraničního letectva, který zahynul v roce 1940.

Dále to byla vzpomínka na narozeniny T.G. Masaryka, které vzpoměl Sokol dne 9.3. -

Oslava narozenin presidenta Dra Edv. Beneše se zase konala dne 25. května a pořádal ji opět Sokol.

Dne 1. července uspořádán byl na letním cvičišti sraz a veřejné vystoupení sokolského okrsku příkazského.

48

Každý z předcházejících roků má svou charakteristiku, kterou je poznamenán.
Rok 1948 má svůj „ Ú n o r „

V jeho duchu byl i u nás ustaven „Místní akční výbor“, jehož předsedou se stal Josef Směták č. 106 za KSČ a dále :

Stanislav Chytil č. 17, soc. dem. , Špunar Ant. č. 91, KSČ, Procházka Ant. č. 63 - KSČ, Kamínek Karel č. 140, soc. dem. Vašíček Břet. č. 37 - lidová str., Koloušek Lad. č. 118 za nár. soc., Spurný Tomáš č. 198 za Jednotný svaz čsl. zemědělců, Halouzka Arn. č. 32 za Jednotný svaz č. zem., Kravec Frant. č. 51 za ČSM, Absolon Jaroslav č. 148 za Sokol, Routil Josef č. 94 za ROH, Šertler Gabriel, za Čsl. obec. legionářů a Sedláček Mir. č. 100 za Svaz čs-sov. přátelství.

Volby : v novém duchu a novém uspořádání přišly volby a konaly se v květnu. Národní fronta sestavila jednotnou kandidátku. Zároveň každý volič dostal = bílý lístek =, který mohl vložit do osudí, v případě, že nesouhlasí s politikou Národní fronty .

Výsledek :

kandidátek odevzdáno	.....	577,
bílých lístků	.....	65,
platných hlasů	.....	532,
neplatných hlasů	.....	45,

Nár. soc. strana se rozešla . Dne 4. března 1948 oznámila Místní organizace národně socialistické strany, že se rozchází a z toho důvodu odvolává z Akčního výboru svého zástupce Ladislava Kolouška.

Obecní buben dosloužil . V roce 1948 byl obecní buben pověšen na „hřebík“, a nahradil jej = místní rozhlas = vymoženost doby. Náklad činil 120 tisíc korun a instalační práce provedeny dobrovolnými brigádami občanů. Po vsi se vybralo 35 tisíc a zbytek uhradila obec z běžných prostředků .-

Předsedou MNV. Vodička Martin, zemědělskou komisi vedl. Přemysl Zlámal, vyživovací Adolf Štajgr, bytovou Karel Mlčoch, pokladníkem Nerušil Josef.

Další členové plena : Josef Řoutil, Tomáš Spurný, Směták Josef, Šustek Josef, Koudelný Josef, Vyhlídal Frolián, Spáčil Lad., Vašíček Bř., Sedláček Miroslav.

Stavební práce : po delších dohadách bylo vyměřeno na poli velkostatku směrem od Vyhnálova k Hynkovu - 6 stavebních míst těmto zájemcům : Janu Berkovi, Lad. Zatloukalovi, Fr. Novákovi, Mat. Zatloukalovi, Jos. Stejskalovi a Frant. Pospíšilovi.

Zmizel starý transformátor - který se nacházel na rohu u usedlosti č. 24 / věžovitě stavby / a postaven obnažený v rohu Lónové zahrady č. 40.

Na Vyhnálově provedena kanalizace svépomocí občanů .

50 let hasičského sboru bylo oslaveno dne 3.7., kdy byl na letním cvičišti uskutečněn = Okresní sjezd hasičstva = Slavnosti se zúčastnilo 464 krojovaných hasičů - z toho bylo 56 žen.

Požár . Koncem května vypukl za vesnicí požár, při kterém lehla popelem stodola zdejšího velkostatku naplněná slamou .

Sokol . Sehrál 7. div. her a dva vzpomínkové večery. Připravili je bří Lad. Dostál, Jan Šolc, Miroslav Nepustil. V zimních měsících byla na sokolském hřišti postavena dřevěná bouda.

Stav členstva : 36 žáků a žákyň, 22 dorostu a 149 členů. Přesto - že jednota nemá tělocvicnu vlastní - je jednou z nejčilějších v okrese.

Změny držby . Milan Král č. 2, prodal část svého objektu Fr. Mrlíkovi, když předtím odprodal starou výměnu St. Uchvatovi č. 55. Toto pop. číslo měl dříve občan Lustig, který se odstěhoval z obce a svou ruinu postoupil manželům Mrtýnkovým k zbourání.

Jednotný svaz českých zemědělců. Předsedou odbočky byl Tomáš Spurný č. 192 a složkou odbočky je „strojní družstvo“, jemuž byly přiděleny tři traktory z akce Unrrra. Používali je rolníci - Fr. Izák, Jar. Král a Přemysl Zlámal.

Odbočka žen - při témže svazu - uspořádala kurs hospodyněk, zájezd do Prahy a Kroměříže .

Sčítání obyvatel :

Dne 1.3. 1950 měla
obec .... 926 osob

Ovecných stromů 730.

Evidence hospodářského zvířectva :

velkostatek	jednotlivci	celkem
koní 10	49	59
hov.dob.celk.176	383	561
prasata 209	733	942
Slepice 745	2303	3048
kozy		293
husy		54
kachny		34

Počasí : červen suchý a teplý, srpen částečně teplý s dešti, což přírodě pomohlo. Říjen byl deštivý a prodlužoval sklizeň bramborů a cukrovky.

Sklizeň : obilí celkem dobré, brambory rovněž. Sklizeň uspíšena snahou distribučních orgánů - po rychlém výkupu.

Sklizeň řepy z hospodářských důvodů oddalena o týden - a pak se stala pro špatné počasí obtížnou a namahavou.

Reorganizace MNV . Dne 12. června svolal MNV občanstvo do obec. hostince na veřejnou schůzi za účelem podání informací a rozšíření plenu MNV na 24 členů.

Autobusová linka - zavedena byla prodloužením trati z Olomouce do Horky až na Skrbeň. Používají ji žáci navštěvující školu v Horce a také dospělí občané za nákupem do Olomouce.

Činnost Sokola - byla v roce 1950 slabší, jako léta předešlá. Jednou z příčin byl ochabující zájem mládeže o společenský život, který se tu projevil. Divadelní odbor sehrál 2 hry, předvedl pásmo o Karlu Hašlerovi a provedl Silvestrovskou hudební estrádu.

Střelecká společnost . Mysliveckým hospodářem byl Tomáš Mikulka č. 23, a členy spolku : Vrbka Vojtěch, Procházka Jan, Špunda Josef, Frýbort Frolián, Král Jaroslav st., Vyhliďal František, Mikulka Jos. č. 52 a Přemysl Zlámal. Následkem rozšíření zemědělské mechanizace ubylo v katastru zajíců a také koroptví - takže úlovky proti předcházejícím létům jsou slabší. V roce 1950 bylo zastřeleno : 128 zajíců, 165 koroptví, 1 bažant, 2 kusy srnčího .

Dne 1. března byl „Dvůr Skrbeň„ dosud majetek města Olomouce - právně převeden do sféry Československých státních statků a lesů. Tato reorganizace se projevila také změnou na vedoucích místech a tato změna přinesla i zde komplikace.

Matrika . Na základě rozhodnutí státních orgánů - byly zrušeny farní matriky a jejich povinnosti převzaly nové matriční úřady u MNV.

Naše obec byla zařazena do obvodu horeckého, kde se stal matrikářem občan Gottwald. Současně byla v Horce zřízena svatební síň pro občanské sňatky, které za jediné platné uznává náš zákon.

Sokol : Rok 1951 byl pro sokolskou obec rokem jubilejním. Tento ráz vtiskl pečeť tělovýchovnému hnutí a kulturnímu životu. V roce - kdy dovršil Sokol svých 40 let - čítaly jeho řady : 100 členů, 25 dorostu a 80 žactva.

V rámci jubilejních oslav byla uspořádána tělocvičná akademie / 28.VI./, a pietní akt u pomníku Padlých.

Ochotníci Sokola sehráli Jiráskovu Vojnarku a operetu Polská krev, která byla sehraána 3x. A nezapomělo se na rozloučení se starým rokem a to „Jedenáctým přikázáním,, které rozveselilo o Silvestru.

Hasiči : postoupili svůj křest. Podle organizačního řádu „slyší,, nyní na název = Místní hasičská jednotka =. Tato organizace měla 28 členů činných a 89 členů přispívajících a jejím předsedou se stal Josef Koudelný.

Požár : dne 13.VIII. v odpoledních hodinách byla bleskem zasažena stodola Silvestra Urbáška č.136. Byla v ní složena veškerá úroda. V této části vesnice je veliký nedostatek vody, takže lokalizace byla stížena a zbylo jen chořelé zdivo.

Cestovní ruch . Hasičská jednotka uspořádala 1.a 2. července autobusový zájezd do „Babiččina údolí,, - který absolvovalo 50 osob. Spokojení účastníci oživilí si vzpomínky - jak je dychtivě poznali při čtení stránek Babičky.

Škola : byla trojtřídní a navštěvovalo ji 83 žáků, 77 katolického vyznání a 6 dětí náboženství československého. Do školy v Horce chodilo 19 chlapců a stejně tolik dívek.

Sokolský den . Uskutečnil se v červnu zásluhou Sokola a školy a pěkně se vydařil. Na brigádách odpracovali žáci školy 275 hodin - při lehčích pracích v zemědělství .

ROK 52

Změny na MNV :

Dne 1. června resignoval na funkci předsedy MNV - Martin Vodička a novým předsedou se stal Ludvík Opletal z č. 37, zaměstnanec Moravských železáren v Olomouci - rodák ze sousedního Břuchotína.

V práci orgánů MNV projevila se částečná stagnace - mající souvislost se změnou na předsednickém místě.

Stavby :

František Mrlík provedl adaptaci svého domu a tento pak dostal nové popisné č. 216.

Velkostatek započal se stavbou dvojdomků na bývalém rejdišti u Nadymače.

Na Žaběnci důkladně opravil svůj domek František Svozil, dlouholetý zaměstnanec zdejšího velkostatku.

Při cestě k Hynkovu postavil Jan Berka rodinný domek, který dostal pop. číslo 220.

Brigádnicky byly provedeny kanalizační práce na odpadovém příkopu z Vyhnálova na Žaběnc .

Škola :

V důsledku poklesu žactva na naší škole došlo k organizačním změnám. Odešla jedna učitelská síla a dvojtřídku navštěvovalo 34 chlapců a 36 děvčak = 70 dětí.

Do školy v Horce chodilo ze Skrbeně 46 dětí.

Žáci skrbeňské školy podnikli zájezd na Bouzov, Úsov a Javoříčko, kde byli poučeni o tragedii, která postihla tamní obyvatele v posledních dnech války a o nacistickém barbarství na tomto místě.

Studna na hřišti.

Na valné hromadě hasičské jednoty navrženo a pak společně se Sokolem zřízena na letním cvičišti studna pro požární účely a pak i pro zřízení kluziště.

Knihovna.

O místní knihovnu se svědomitě staral knihovník Vladimír Dostál - v jehož domě se knihovna nachází. K dispozici měla 1716 svazků a bylo uskutečněno 1054 vypůjček.

Přibývá bytových jednotek .

Obec má v celku stejný počet obyvatel jako před 10 lety, ale počet bytových jednotek podstatně stoupá, což svědčí a stoupající úrovni bydlení .

LP 53

Státní statek ve Skrbeni obhospodařuje v přítomné době i půdu selských usedlostí č. 19, 20, 22, 23, 51 a 56 a používá pro své účely budovy č. 19 a 20. V okošíně u lesa otevírá statek pískovnu .

Epidemie ; značné škody utrpěl statek i ostatní rolníci, neboť v obci se vyskytla slintavka a kulhavka hov.dobytky

Nová měna. Do celého hospodářského života zasáhla hluboko měnová reforma 31.V. provedená nečekaným způsobem. Je pravda, že se o ní dlouho šeptalo, ale tisk a rozhlas do poslední chvíle ujišťoval = že naše měna je pevná =. O chvalozpěvy nebyla nouze a postihla nejvíce občany, kteří věřili „ žokům „ - víc jak penežním ústavům. Přepočítací klíč 50 ku 1 - v takovém případě popletl mnohým lidem hlavu.

Změna na MNV ; koncem roku vrátil se = na ministerské křeslo = Martin Vodička a znova se ujal funkce předsedy.

Občanská záložna v místě byla přejmenována na jednatelství Státní spořitelny. Externí zaměstnanci : Vymětal Jan č. 9, Psota Boleslav č. 42, Sedláček Frant.č. 144, Hladišová Květa č. 216.

Sněhová kalamita . Přišla zcela neočekávaně v noci z 8.na 9. květen . Po celé republice napadl sníh a přikryl vše zelené. Smutný byl pohled na ten = zemský ráj =. Stromy v květu - zavalené sněhem a tento stav ani neprospěl bažantům. Proto se nestřílelo.

Myslivecká společnost obhospodařovala revír o výměře 524 ha. Měla 11 členů a dva stálé hosty. Zastřeleno 161 zajíců, 262 koroptví a kusy srnčího.

Škola . Skrbeňská dvojtřídka měla 81 dětí, z toho 43 chl. a 38 děvčat, všechny děti české národnosti, 75 žáků náboženství řím.-kat., 5 nab. čsl. a 1 adventista. Přespolních, tak říkáme těm žákům, kteří odtud chodí do horecké školy, bylo 54 - 27 chl. a 27. dívek.

Sokol. Vedl si ve všech směrech výborně a zdatně a tak v roce 1953 byla naše jednota vyhodnocena jako nejlepší v olomouckém okrese a obdržela peněžitou odměnu 1000 Kčs.

Vladimír Piterka, borec jednoty, dosáhl významného úspěchu tím, že byl zařazen do reprezentačního družstva Olomouckého kraje ve sportovní gymnastice .

54

Byl to zase rok volební a vlastním volbám - stanoveným na den 16.května předcházela řada předvolebních schůzí . Byla také ustavena volební komise - místní, okrsková a obvodová.

K volbám se dostavilo 621 voličů,kteří odevzdali 596 hl.

Do MNV zvoleni :

1. Martin Vodička,	předseda ,	Skrbeň 10,
2. Šertler Gabr.	tajemník ,	211,
3. Opletal Ludv.	dělník,	37,
4. Fiala Frant.	zahradník,	232,
5. Fiala Miroslav,	rolník,	26,
6. Zatloukal Vlad.	dělník,	211,
7. Absolonová Aněž.	v domácnosti,	218,
8. Nečesaný Frant.	účetní	18,
9. Psota Boleslav,	rolník,	42,

Do ONV kandidoval místní občan Frant. Dokoupil - obdržel 595 hlasů, do KNV v našem obvodě kandidoval Palička Jaroslav, zaměstnanec Sigmy Lutín a dostal 587 hlasů.

Do Nár. shromáždění kandidoval v našem obvodě Dr.D. Polanský z Prahy, příslušník Čsl.strany lidové a byl zvolen

Klima roku. Počasí nebylo celkem příznivé pro vegetaci a to se projevilo i v dodávkách. Zemědělcům bylo odepsáno: 8290 kg obilí a 6400 kg. řepy.

Stavby : státní statek dokončil výstavbu kravína na svém objektu čis. 17-18, když předtím odstranil zbořísko až do základů, řada soukromíků provedla opravy svých nemovitostí a farní budova byla opravena z prostředků církevního fondu.

Knihovna : čítala 1770 svazků. Během čtenářské sezony bylo vypůjčeno 1250 knih,které si vypůjčilo 102 čtenářů.

Škola - měla 41 žáků a 38 děvčat = 79 dětí a byla zase zavedena dobrovolná tělesná výchova a na konci školního roku byl uskutečněn výlet do Úsobrna a hrad Bouzov. Do náboženství chodilo ze 73 dětí vyznání řím.-kat. 70 d.

Hasiči . Měli 40 činných členů. V Okrskové soutěži v Křelově se muži umístili na 2. místě,ale v okresní soutěži skončili až na 13. místě.

Nemoci : V obci proběhla epidemie - spála u dětí. Onemocnělo 35 dětí a 1 dospělá osoba .

R505K

Podpisová akce. V březnu byla uskutečněna celostátní akce při které občané symbolicky protestovali proti rušitelům míru ve světě. A taková akce proběhla i na naší vesnici.

Změna na MNV. Dosavadní tajemník Gabriel Šertler odešel do důchodu a na uprázdněné místo nastoupil Miloslav Sedláček z č. 100, dosavadní pracovník Výkupního podniku v Olomouci.

..Hanácké právo.. - Starý a dávný zvyk uspořádal tu hasičský sbor v ostatkový den - 21. února. Za třeskutého mrazu po celý den jej sledovalo mnoho lidí z místa i širokého okolí. Zasluhou horeckého faráře P. Havlíka byl i děj filmován. Vydařil se i po stránce společenské a finanční a na věčnou paměť byl 2x promítán .

Změny nemovitostí. Rolnickou usedlost č. 24. od dědiců koupili manželé Baltovi a výměnu do Dostálova stavení č. 36 získali manželé Slámovi a stali se tak majiteli č.48.

Výměna pozemků. Státní statek - hospodářství ve Skrbeni převzalo do obdělávání veškerou půdu v Trávníkách a na Hradisku - až po betonový most.

Stavby. Při cestě z nádraží na Vyhnálov začali bří Přidalové se stavbou svých rodinných domků. Na pozemku od velkostatku postavil si jeho zaměstnanec Antonín Protivánek domek, dále započal s výstavbou Fr. Fiala a také manželé Pospíšilovi č. 211. Při silnici ku Křepelce si zase postavili domek manželé Baxantovi č. 220.

Škola. Ředitel zdejší školy Ladislav Kobylka obdržel od ONV v Olomouci písemné uznání a dík - za dobré výsledky výchovné činnosti na zdejší škole.

Vyučovalo se ve třech třídách a na školu chodilo 41 hochů a 49 děvčat = 90 žáků.

Sdružení rodičů a přátel školy zakoupilo se svých prostředků promítací zvukový aparát.

19. června byl uspořádán na sko sokolském hřišti Dětský den a dobrým úspěchem.

Sokol. Tělovýchova se ubírala heslem = směr Praha =, a to určovalo její ráz. Spartakiádních dnů se zúčastnilo několik žen i z naší obce. Anka Nepustilová z č. 53 byla okr.ubytovatelkou a 5 děvčat se zapojilo přímo do toho...

Události
roku

1956

Změna na MNV. V březnu byla provedena změna - předsedou se stal Vladimír Zatloukal, tajemníkem zůstal Miloslav Sedláček .

Založení JZD. Soukromní zemědělci ve Skrbeni nedali na „ohnivá slova“, a do roku 1956 odolávali „námluvám“, - které sem z okresu často dojížděly. Nevěřících = Tomášů = i z řad příslušníků KSČ tu bylo hodně a tak Skrbeň - to byla téměř poslední bašta na Olomoucku, kde socializace nenalezala „živnou půdu“, -

15.III. se konala ustavující schůze, které se zúčastnilo 61 zemědělců. Předsedou se stal Vlad. Dostál z č. 36, a členy představenstva - Voj.Vrbka č. 8, Zlámalová Bož.č.14, Paterová Pavla a Mikulková Fr. č. 58.

Během roku se přihlásili 4 zemědělci, ale vystoupili 3 členové. Družstvo začalo hospodařit / III. typ / na 142 ha půdy, z toho bylo „záhumenku“, 19.-ha.

Převzatý dobytek : 19 koní, 113 ks. hovězího a 230 ks. vepřového - byl umístěn = společně = u 12 členů, pracovní jednotka vyplacena Kčs 23.- mimo naturalie.

Odměna MNV. Za 5té místo v okresní soutěži získal MNV odměnu Kčs 7.000.- k volnému použití.

Instituce - soudci z lidu. Členy nové instituce byli z naší obce jmenováni : Martin Vodička, Blaž.Sedláčková z č. 100 a Frant. Vychodil, zaměstnanec velkostatku.

Stoletá stařenka. Pí Marie Sedláčková z č. 100, byla počtěna v den svých stých narozenin dary. ONV daroval „koš“, důchod zvýšil na 300 Kčs. - blahopřáli z obce, pionýřica další občané .

Návštěvou v SSSR. Náš občan František Směták, pracovník Výkupního podniku v Olomouci byl mezi 126 občany, kteří byli návštěvou v Sovětském svazu v době od 31. října do 12. listopadu. Vyprávěl o tom dětem ve škole ...

Hasiči. Po 11 letech úspěšné činnosti předal Josef Sedláček z č.154 funkci velitele - Vladimíru Bodlákovi, předsedou sboru Josef Koudelný - stav členstva 50 mužů a 9 žen. Sbor obdržel novou výstroj, která ani při okrskové soutěži připravenosti . . . nebyla nic platná .

Sokol : kromě obvyklé činnosti spočívající v dobrovolné tělesné výchově mládeže - uspořádal 1. července na hřišti „Dětský den“, - na němž drobotina přišla na své .

Škola : do trojtřídky chodilo 42 chlapců a 44 děvčat .

19 57

Výroční schůze JZD. První výroční schůzi konalo družstvo v polovině února. Hovořilo se o úspěších - ale nezakrývaly se nedostatky se kterými se zápasí. Změnila se tvářnost katastru - názory lidí však poněkud méně ...

Národní výbor a jeho orgány si toho také naložili víc ; na jedné straně soukromní zemědělci, kteří se mají přesvědčit a získat - na druhé straně družstvo a mezi tím uprostřed státní statek. Jak to všechno sladit ? A proto také tady byly stíny .

Hovory s občany. Svolal je na veřejnou schůzi MNV, aby pomohli i ti, co dosud stojí stranou a přiložili ruce k dílu. Přistupuje se k adaptaci sálu - 128 občanů odpracovalo 1.420 hodin a vynaloženo 70 tisíc korun.

Dodávky. Pospíchá se s výkupem, termín stíhá termín a vůbec se zdá - a to není správný výraz - ,,že jich moc do toho mluví ... ,,

Zdravotnictví. Tvoří se nové zdravotní obvody. Skrbeň přidělena do Horky, kde je obvodním lékařem Dr. Slavíček. Probíhala celostátní akce - rentgenování plic a naši občané chodí hromadně za tím účelem do Horky.

Nová stříkačka. Za úspěšnou činnost obdržel sbor novou motorovou stříkačku PSN8 v ceně 18.000 Kčs. se kterou se pak jelo na krajský požární den do Olomouce. Na okrskových závodech v Těšeticích získali skrbeňští muži II. místo, ženy a dorostenky pak I. místo.

Škola . V tomto roce měla škola trojtřídku a 92 žáků z nichž 86 dětí bylo národnosti české a 6 národnosti slovenské z rodin zaměstnaných na statku. Žactvo vzpomělo všech významných dnů a při jiných veřejných shromážděních kulturními vložkami přispělo k slavnostnímu rázu.

Veřejná knihovna. Registrovala 106 čtenářů - z toho 56 dospělých a 50 mládeže, kteří si vypůjčili 1315 knih. Dle sociálního složení bylo : 25 dělníků, 20 zemědělců a 11 jiného povolání. Knihovna vlastnila 1746 knih a knihovníkem byl Vlad. Dostál, který to táhne druhou desítku let.

Volby do ONV a KNV. K volbám, které se konaly 19. května se dostavili téměř všichni voliči. Jimi byl do ONV zvolen místní občan František Dočkal z č. 29 a do KNV - Antonín Zbořil, předseda JZD Příkazy .

1958

Změny v JZD. Předsedou družstva se stává rolník Jan Vy-
mětal z č. 9 - rostlinářem nový člen Arnošt Halouzka č.
32. Do JZD vstupují noví členové - ne vždy s přesvědčením
a půdní fond vzrůstá.

Potíže přináší hlavně roztržitost při ustájení dobyt-
ka - což je málo produktivní. Tendence není vzestupná -
ještě dosti lidí se kolem sebe dívá „očima záhumenká-
ře“, a všechny tyto nedostatky jsou vodou na mlýn „ne-
věřícím“, kterých je dost.

JZD provádí stavbu drůběžárny v zahradě u čísla 212 -
protože všechno na světě prý počíná ... vejcem .

Je doba mechanizace. Traktory, vlečky, auta - vše v po-
hybu - cesty tím přirozeně trpí a málo se dbá na jejich
údržbu. To se raději vymyslí nová a zrovna vedle ...
Platí to pro jézédé i statkáře .

Předání sálu veřejnosti. Radostnou chvílí prožívali na-
ši občané v neděli 20. července, kdy přebudovaný sál v
obecním hostinci byl předán veřejnosti. Je rozšířen a
i provedením patří mezi nejkrásnější na okrese.
Slavnost byla zahájena průvodem přes vesnici. Na místě
zaspíval sokolský kroužek Smetanovo = Věno = a za ONV
měl projev poslanec Hebelka. Pestrý kulturní program -
který následoval byl přijat s potěšením.

Škola. Dosavadní ředitel Lad. Kobylka byl přeložen do
Křelova a novým ředitelem skrzešské školy se stal dosa-
vadní učitel Jan Prokop, který se agilně zapojil do ve-
řejné práce a změna se ukázala prospěšnou.

Sokol . Po roce odmlčení nabral = druhý dech =. 29. čer-
vna byl uspořádán „Sokolský den“, kde kromě žactva vy-
stoupilo i družstvo žen na bradlech o nestejně žerdi a
také o dovednosti mužů bylo z úst okresního metodika
slyšet jen slova chvály.

Hasiči . Slavnostní předání zbrojnice, která se po mnoha
letech znova octla v objektu obecního hostince - se usku-
tečnilo 3.8. - kdy byla také instalována výstavka hasič-
ských památek a trofejí - svědek pilnosti a dovednosti.
Členové sboru, kteří vykazují nejméně 20tiletou činnost
obdrželi = Upomínkové listy =. Sbor koupil třítunové
auto a svépomocí je upravil, aby je mohl používat pro
požární účely.

Kanalizace. Zaklopení příkopu za Dvorem, které bylo pro-
vedeno brigádnicky - kvitovali občané ze Žabence...

Rok 59

Celkem - beze změn . Rok 1959 nepřinesl ve vedení obce ani JZD nějaké pronikavé změny. Snad jen tu, že agronomem družstva se stal absolvent ZTŠ Josef Špunda ml. z č. 5, jehož rodiče jsou malozemědělci. Jinak do družstva přicházejí noví členové - ale = staré = pracovní síly : Josef Koudelný, Frant. Coufal, Procházka Jan a Frolián, Josef Svaěinka a další.

Zelená hmota. Odborníci propagují pěstování kukuřice - „královny plodin“, snad proto, že to přišlo z Východu, ale hospodáři říkají, že je to jen hmota zelená ... Teorie a praxe se rozcházejí ...

Obec „žížní“ - Bez vody není života a proto aby byl, provádí firma Stavod z Lutína na sokolském cvičišti - velkou zděnou vodní nádrž, která má alespoň v této části obce kalamitu s vodou odstraniti.

CO - školení . V měsíci únoru a březnu proběhlo v obci hromadné školení v civilní obraně a jak zacházet s ochr. pomůckami.

Požár . Dne 10- února po 20. hodině vypukl požár nad chlévem stavení Josefa Plháka a v krátké době se přenesl i na stavení souseda č. 108~~8~~ Cecilie Vlčkové /. Obě stavení shořela. K jeho lokalizaci se dostavili hasiči z Olomouce, Černovíra, Horky, Příkaz a Břuchotína. Pro nedostatek vody v této části obce - musela se brát voda z velkostatku za pomoci motor. stříkaček a takto předávat. Příčina vzniku požáru nebyla zjištěna.

Škola . Byla povýšena „na čtyřtřídku“, - protože počet žáků dosáhl čísla 100. 85 žáků bylo národnosti české a 15 žáků národnosti slovenské. Z 82 žáků vyznání řím.kat. nepodalo včas požadovanou přihlášku do náboženství 14 ž. Během roku prodělal učitelský sbor několik změn.

Kultura . Pomalu té „živé“, ubývá. Není jeviště a tak se impovizuje a dovází. Pokusila se o to Okresní osvětová beseda z Olomouce, která do Skrbeně importovala své umělce. Odpoledne jim zatleskala mládež - večer po estrádě byl promítnut film „Berlínská romence“, a to je z mála aspoň „něco“, -

Volby do MNV: Volbám, které se konaly 12. června bylo několik předběžných schůzí, aby byla dodržena „formalita“, Při vlastní volbě byla dána možnost - jít za plentu - , ale pro apatickost - bylo toho málo využito - protože lidem to bylo nakonec „fuk“,

MNV byl zvolen a ustaven následovně :

Josef Mikulka	č. 58	předsedou MNV,
Domes Rostislav	Příkazy	tajemník,
Neružil Josef	194	předseda fin.komise,
Brzobohatý Jan	202	př. komise pro výstavbu,
Raušer Josef	70	místopředseda,
Vykydal Mil.	229	předseda komise zeměděl.
Psota Josef	193	bezpečnost,
Vítek Oldřich	196	osvěta,

členové rady a dále : Bodlák Vlad., Opletal Ludv., Absolon Josef, Směták Josef, Štajgr Rost., Bednaříková Anna, Špunarová Květa, Balta Martin a Koloušek Lad.

Oprava budovy MNV. Částečnou přestavbou a úpravou dostala budova nový vzhled a to především zasazením větších oken.

Cifry z družstva . Půdní fond - 363 ha půdy - orné 347ha
 Stav členů : 36 mužů, 76 žen - průměrný věk 55 roků,
 Stav dobytka : 124 dojnice, hov.dorostu 77, prasnic 54,
 60 vepřů na žír, 17 koní.

Slepíc koncem roku : 1028 .

Mechanizace : 5 traktorů kolových, 1 pásový, 1 kombajn,
 2 zrnometry, 2 nakládače, 1 čtyřřádkový sazeč bramborů a
 3 mlaticí soupravy.

Státní statek : odhospodařoval ... 436 ha zeměděl. půdy.
 K mechanizaci přibyla 1 velká susička a výkonem 3 vagony
 za den. V živočišné produkci má 210 dojnic, 120 ks mladé-
 ho dobytka, 60 prasnic a 90 vepřů na žír.
 Statek dal se do výstavby farmy na Hradisku, která bude
 dokončena na jaře.

Změny nemovitostí. Alois Běhal, říd.uč.v.v. koupil na
 Podvrbí Nepustilovu chalupu č. 13, Břetislav Vašíček za-
 se Hostovu chalupu č. 38, Jan Šulek z Náměště kupuje domek
 č. 115 na Podvrbí a vdova M. Čechová prodává své stavení
 č. 161 - manželům Chytilovým z Loučan.

Stavební úpravy : U školy se bourá stará kůlna pro cha-
 lupnickou mlatičku, Mir. Palla opravuje domek č. 86 a
 Mir. Svačinka se postaral o novou fasádu na domě č.203.

1961

Dne 1. března bylo provedeno sčítání obyvatel a obec měla :

1017 obyvatel a to 516 mužů + 501 žen.

V průběhu roku se narodilo 14. dětí - zemřelo 7 osob.

Komunikace : byl vybudován dlážděný chodník od č. 34 k nádraží nákladem 20 tisíc korun. V akci = Z = tu odpracovali občané 580 hodin. Přitom byly odstraněny stromy, zřízení chodníku překážely.

Blátivá cesta na Žaběnci navežena hrubým šterkem, státní statek navezl lomový kámen na vyústění cesty k Hynkovu. Odpadový tok podle železniční tratě byl pročištěn. Udržba obce stála na 110 tisíc korun - soukromně byly provedeny opravy nemovitostí nákladem cca 170 tisíc Kčs.

Generálka na Křepelce. LSD Jednota Olomouc, majitelka Pohostinství na Křepelce - provedla zde generální opravu a zavedena sem elektrika.

Provedena byla také oprava kabiny pro promítání filmů a v této akci bylo zdarma odpracováno 324 hodin.

Požár . Došlo k němu 15. června v dopoledních hodinách, kdy jeho ohnisko bylo zjištěno na půdě domu č. 225. Byl včas zpozorován a utlumen z domácího vodovodu, takže požárníci - kteří přispěchali nemuseli zakročít. Příčina : nerozumná hra dětí ...

Změny . V místním Pohostinství a Masně dochází k výměně. Nastupuje nový vedoucí - Jan Sedláček, místní rodák, který dosud pracoval v Chropyni. Dohnálková Marie postupuje „Křepelku,, Jednotě Olomouc. Škrobánková Božena prodává dům č. 49 manželům Přidalovým. Koudelný Josef přenechává svůj dům synu Jaroslavovi. Věra Mazalová-Vodičková prodává domek č. 191. Manželé A.L. Tichých kupují domek č. 61 od Svozilů. Koloušek Josef prodal domek č. 195 - Lad. Kolouškovi ml.

Co se vleče ... Státní statek je pranýřován, že vedle vepřince na Hradisku - nemůže dodělat řadu dřevěných krmců a liknavou prací je zbytečně znehodnocována okolní úroda ...

Malý park . Prostranství okolo školy dostalo nový vzhled, plocha se rozelenala a vznikl = malý, ale náš - park =.

Po pěti letech ... V JZD to „nekpape,, a místní orgány, aby si usnadnily práci a starosti - dávají souhlas pro jeho zapojení do sféry státních statků. Likvidujícím př. byl Boleslav Psota z č. 42.

3 ROKU 62

Skrbeňský katastr má jednoho hospodáře. Půdu „ve velkém, přebírá státní statek - jen „kravkaři,“ se drží ...
I ve vedení statku dochází k častým změnám a družstevníci si pomalu zvykají na „jiné mravy,“ -
Koncem roku přichází nový hospodář, ale „starý,“ odborník František Mrlík, jemuž místní orgány slibují pomoc. Poměry se pomalu lepší a na selských staveních jsou nové tabulky „Majetek ČSSS,“ -
Odstraňují se nědodělky, dodělává se kravín, s polí mizí rezavá mechanizace, která měla „studený odchov,“ -
Zpráva z tisku = Státní statek nejen plní - ale překračuje = odpovídá skutečnosti .

Distribuce. I Jednota přichází s činem. Staví v Lounové zahradě č. 40 - samoobsahu. Sýčkové tvrdí, že je malinká, ale odborníci = v uvozovkách = vetí, že to odpovídá státní normě. Pravdu má však selský rozum .

Výstavba . Bylo provedeno na 24 větších adaptací a došlo k zbourání samoty Gandie, která se nacházela za státní silnicí k Břuchotínu. Pokroku musel také ustoupit byt u objektu železniční zastávky, který bránil rozhledu ...

Požárníci . V okresní soutěži soutěžilo družstvo dorostenek a umístilo se na I. místě.
Byla provedena generální oprava požárního auta.
Tragicky zahynul František Svozil, železničář při výkonu svého povolání .

Sokol . V letních měsících byla činnost soustředěna na letní hřiště, v zimních měsících pak bylo zde pořízeno kluziště, kde se řádilo - podle shovívavosti počasí ...
Potíže byly s nedostatkem cvičitelů pro směnnost v závodech .

Škola . Do školy chodilo 100 dětí z nichž 14 bylo národnosti slovenské, jichž rodiči jsou zemědělství zaměstnanci. Do náboženství „přes působení,“ se přihlásilo 54% žáků vyznání řím.-katolického. Žáci odpracovali 320 hodin při veřejně prospěšných pracích a zajímavou přednášku o své cestě po Sovetském svazu a severní Africe - jim přednesl zdejší ing. Vrbka.

Majetkové změny. Josef Patera prodal domek manž. Helešicovým, Josef Spurný provedl nadstavbu svého domku, Mikulka Josef č. 52, zřídil ve dvoře novou byt.jednotku, Fiala Josef č.1. zrušil „požůstatky,“ bývalé kovárny, Alois Hladiš č. 105 zrušil svou kovárnu .

ILP

1963

Změny na MNV. Tajemník Rost. Domes - býv. příslušník SNB - požádal o uvolnění z funkce a tuto pak vykonával do konce roku po svém zaměstnání.

Obytné bloky. Vedle řady soukromných oprav - byly v zahradě domu čís. 24 postaveny dva obytné bloky, č. 236 a 237. Proti vyvlastnění tohoto pozemky podal majitel Mart. Balta stížnost až na kancelář presidenta republiky... Při pozdějším jednání se majitel dohodl s investorem stran odstupu zahrady. Před započatím stavby byla vytvořena nálada, že se staví byty pro zaměstnance statku - ale pak se vzal jiný „klíč“, a bytové jednotky byly přiděleny i pracovníkům jiného povolání. Na toto jednání byla podána stížnost na ÚV KSČ - ale výsledek byl negativní. Stavba sama byla posuzována jako experiment a zemědělským zaměstnancům zdaleka nevyhovuje, není zde pamatováno na chov drobného hospodářského zvířectva a je tu i řada zjevných dalších nedostatků-.

Obec roste a mění charakter. Po dokončení nových bytových jednotek přicházejí sem noví obyvatelé a samoobsluha vítá nové spotřebitele. Za „živobytím“, odjíždí ze vsi zase -více osob.

Matrika zaznamenala v tomto roce přírůstek 9 chlapců a 9 děvčat, po snatku do společného života vstoupilo 17 párů a toto „slzavé údolí“, navždy apustilo 10 osob.

Kultura. Vedle plesů, tanečních zábav a veselí, kterých bylo za rok 10 - promítala OB filmy pro mládež i dospělé. Celovečerních filmů promítnuto 39 a průměrná návštěva 52 osoby na jedno představení. Přes pečlivý výběr filmů pocítila pokladna konkurenci televize ...

Demarkační čára. Vznikla na severní straně katastru, kde napokrají lesa vítá vás tabulka = Bažantnice - vstup zakázán =. Les je totiž vyhrazen pro Rakušany, Francouze, Němce, atd. a bude-li tento kurs dále zachován - budou znát děti zdejší les jen z vyprávění předků ...

Naši myslivci se po sloučení nějak škorpi ---. V revíru byly zastřeleny 2 lišky, 192 zajíců, 110 bažantů, 5 kusů srnčího a pro export odchytáno 50 bažantích slepic .

Zemědělství. Statek obdělával 785 ha půdy a měl 150 stálých zaměstnanců, kterým bylo na mzdách vyplaceno 2 a půl milionu korun. Průměrné měsíční platy v rostlinné výrobě 1.000 korun, v živočišné 1.500 korun a traktoristů 1.500 korun. Na polích u lesa položeno potrubí pro zavlažování.

V ROCE 1964

Funkce na MNV. Po novém roce se ujímá funkce předsedy MNV Josef Raušer č. 70, a tajemníkem zvolen Josef Mikulka, 58.

Volby - 14. června. Bylo zvoleno 27 poslanců - z nichž 12 obdrželo plný počet hlasů. Volilo 302 mužů + 390 žen, platných hlasů 681.

Jediná kandidátka Nár. fronty zaručovala volbu předem a i kdyby lidé neměli možnost volbu ovlivnit - stalo se - že někteří kandidáti dostali o 5 až 10 hlasů méně.

Od voleb byl pak předsedou MNV Martin Vodička, tajemníkem zůstal Josef Mikulka č. 58.

Do Národního shromáždění byl zvolen Alois Coufal, příslušník Čs. strany lidové z Nasobůrek, do KNV - MUDr L. Malát z Litovle a do ONV - Oldřich Vaca z Příkaz.

Kultura. Pečovala o ni Osvětová beseda / správce Mir. Ne-pustil /. Uskutečněny 4 přednášky, plesů a veselic 8 a oslav či besídek 7.

Kino promítlo 33 celovečerních filmů a největší návštěvu měl = Poklad na stříbrném jezeře = 173 osob.

Knihovna vlastnila 2297 svazků a 143 čtenářů si vypůjčilo 1668 knih. Největší zájem byl o knihy poučné - 520 ks.

Sport a Sokol. Rozšířením televize stal se sport dostupným oběma generacím a také „kdekdo“, do toho mluví ... Mladí chlápci však vzali do ruky hokejky a na Zimním stadionu v Olomouci provozovali i tento kumšt.

Bouda na hřišti byla pak místem, kde se odehrávaly lité boje na zelených stolech či zeleném sukně - kulečnicku.

Škola a školka. Do tří tříd ZDŠ chodilo 89 dětí. Do náboženství se přihlásilo 59%, což se mělo učitelům za zlé, protože na jiných školách o náboženství není takový zájem. Do školky chodilo 32-35 dětí, což bylo nad kapacitu a více dětí už se nevešlo ...

Oběma školám finančně vypomáhala SRPŠ a jen u ZDŠ tato finanční pomoc zakoupením učebních pomůcek činila na 4 tisíce korun.

Statistika. Narodilo se 14 chlapců a 10 děvčat a společný krok do života učinilo 12 manželských párů, zemřelo 9 dospělých osob, průměrný věk úmrtí 74 roky.

Na důchodech se vyplátilo za měsíc 182 osobám = 73.068 Kč tržba v samoobsluze se zvýšila o 166 tisíc na 1,951.000 ,, za mléčné výrobky se utratilo o 65 ,, víc 425.000 ,,

Požárníci vzpoměli založení před 65 lety - J. Koudelný obdržel odznak = 100 let založení požární ochrany . =

19
65

U příležitosti oslav jubilea „20 let ČSSR“, bylo 17 našich občanů / včetně 2 ženy / odměněno veřejným uznáním .

Vzpomínkových oslav, besed a podniků bylo uspořádáno celkem 8 .

V listopadu požádal Martin Vodička předseda MNV o uvolnění z funkce ze zdravotních důvodů a plenum zvolilo novým předsedou Josefa Absolona z č. 218.

Na pomoc jižnímu Slovensku, které bylo postiženo povodní darovala obec 2 tisíce korun a 10 centů sena, statek dal 1 vagon sena a škola 300 Kčs.

Nová domovní čísla. Novostavba Jaroslava Kovaříka ml. u nádraží dostala č.pop. 239, Přidal Zdenek v dědině dostal č. 240, Palla Břetislav na nový domek za nádražím č. 241, Kvapil Josef dokončil přístavbu v zahradě č. 202 a dostal pro ni číslo 242 .

Škola - čtyřtřídka . Pro nedostatek tříd vyučovalo se na směny a školu navštěvovalo 100 žáků - 48 chl. + 52 dívek. Žáci podnikli výlet na rešovské vodopády, prohlédli si zámeček ve Štemberku, sklárny v Rapotíně a textilní závod v Rýmařově - .

Mateřská škola zaznamenala průměrnou docházku 29 dětí a zdravotní stav byl uspokojivý.

Sokol - sport . V sobotu 15. května vítali jsme u Křepelky peleton závodu „Praha-Berlín-Varšava“, III. Celostátní spartakiády v Praze se zúčastnily 4 dorostenky našeho Sokola, ve skladbě učňovského dorostu nás reprezentovaly 3 dorostenky a v armádním vystoupení 2 příslušníci armády ze Skrbeně.

Zemědělství . Státní statek obdělával 796 ha půdy a u výnosů v rostlinné produkci proti roku předešlému je zaznamenán pokles, dodávky masa hovězího i vepřového překročeny.

Mimo to je ve Skrbeni 124 drobných držitelů s celkovou výměrou 19,90 ha půdy, z nichž 6 zemědělců od 0,50-2 ha. Tito drží celkem 5 krav, plní své dodávkové úkoly vzorně a obec získala jejich přičiněním premii 3.500 Kčs.

Kulturní akce. V jubilejním roce bylo jich uspořádáno více jak léta předešlá a s návštěvností mohou být pořadatelé spokojeni. Největší návštěvu docílili požárníci na „Letním karnevale“, - téměř 500 osob. Kino OB vykazovalo zisk 1.553 Kčs, knihovna : 152 čtenářů / včetně 59 mládeže /, vypůjčeno 2.506 svazků.

20 let odpočívala. 4.dubna hlásil místní rozhlas, že ve skládce byla nalezena bomba - pozůstatek války.Zneškodněna.

1966

Práce MNV dařila se napolovic. Příčinu nutno hledati v omezených finančních prostředcích - státní statek neplatí zemědělskou daň - a pak i ve váhavém jednání vedoucích funkcionářů, což mělo také svůj stín.

Protože od posledních voleb - v červnu 1964 - se ze Skrbeně odstěhovalo několik poslanců - konaly se v říjnu doplňovací volby 4 poslanců.

Zapsaných voličů bylo 724, ale k volbám se dostavilo pouze 570 voličů. Poměrně vysoké procento neúčasti padá na vrub „malé přípravě“, a také rozladěnosti občanů, neboť do toho zasáhla vlna zvýšení cen některých produktů ...

Zemědělství . Příznivý rok umožnil, že státní statek docílil vyšší hektarové výnosy i když 27 ha zaplavených polí v Trávníkách, Okošíně a Olší - představuje pěknou úrodu a také dodávky masa a mléka byly překročeny.

Drobní držitelé pády - jako obvykle - rovněž překročili plán na státní nákup a dodávku vajec dokonce překročili o 21.000 ks vajec.

Na kulturních pořadech se podílela : OB 4x, Sokol 2x, Požární jednotka 4x, SRPŠ a Výbor žen 1x, celovečerních filmů sehráno 34 a největším tahákem byl „Vinetou-rudý gentleman“, - který navštívilo 553 osob. Knihovna - byla otevřena 40 neděl, uspořádala 4 výstavy knih a byla podřízena Okresní knihovně v Olomouci. 151 čtenářů - z toho 42 mladých - si vypůjčilo 2961 knih a největší zájem byl o zábavnou literaturu - 1941 sv.

Sokol vzpoměl jubilea - 55 let. To byla injekce pro oživení činnosti a kromě žen se všechny složky zapojily pro přípravy na veřejnou akademii, která se konala v sále. Mladí chlápci přesedlali na stolní tenis a Sokol Skrbeň se stal organizovaným členem v okresní soutěži. Není divu, že v prvním roce se sbíraly víc zkušenosti - jak body.

Statistika. Světlo světa spatřilo 12 chlapců + 9 děvčat, na společnou pouť životem se vydalo 10 manželských párů a na věky nás opustilo 7 osob v průměrném věku 75 let.

Za mléčné výrobky se utratilo	446.000 Kčs
v samoobsluze se nechalo	2,111.000 Kčs
v Masně jsme nechali	589.000 Kčs
a co hrdlo „ráčí“, stálo v Pohostinství	453.000 Kčs
domácích porážek - pokles o 40 -	146 -

Cestovní koníček - zavezl našeho cestovatele ing.G.Vrbku až do Číny,kde vypukla právě „kulturní revoluce“, -

ROKU 1967

Práce MNV měla své potíže a byla často kritizována na veřejném zasedání plena i mezi obyvatelstvem. Dá se sice říci: „Najděte na světě vládu se kterou je všečen lid spokojen,“ - ale pouze v těchto slovech nelze hledat opodstatnění.

Ve stylu práce bylo málo odbornosti, někteří poslanci po celý rok aktivně nezasáhli a veřejné zasedání plena MNV zelo prázdnotou ...

Nová soustava řízení po stránce ekonomické nepřinesla naší obci zlepšení - spíše naopak - protože s novými úkoly nepřibýlo rovnoměrně finančních zdrojů a tato vázanost se projevila v celém hospodaření.

Úkolu - zajistit dokončení školní vývařovny, který se táhne sedmý rok - byly věnovány všechny prostředky z fondu „reserv a rozvoje,“

Zemědělství . Skrbeňské hospodářství státního statku obdělávalo celkem 809 ha zemědělské půdy, která se nacházela i mimo katastr obce / zahradnictví v Horce, Vojnice/ a od poloviny roku stal se vedoucím hospodářství Vojtěch Smahel, který vystřídal Fr. Mrlíka u něhož se dostavila léta odpočinku ...

Hospodářské výsledky byly příznivé a umožnily překročení dodávkových úkolů v produkci rostlinné i živočišné.

Vyplacené mzdy za rok 1967 byly celkem shodné v celkové částce s rokem předcházejícím, ale průměrné mzdy jednotlivců zaznamenaly vzestupnou tendenci a zvýšily se o podíl na výsledku celoročního hospodaření, který převyšuje „13 plat,“ v průmyslu.

O nic pozadu - nezůstali drobní držitelé, kteří mají léc-kde i předstih - jen si stěžují na zastrkaná políčka u lesa, kde rádí škodná ...

V okresní soutěži do které se zapojily téměř všechny obce, se naše umístila na 26 místě.

Dík těm občanům, kteří odpracovali 2.850 brigádnických hodin, aby zpřájemnili své obydlí, okolí, prostranství, chodníky atd.

Škola a školka . Žijí pod jednou střechou a mají také společné problémy a prvním z nich je nedostatek prostoru. Tak se v ZDŠ tísnilo 54 chl.+ 47 děvčat a kapacitou naší školky zabývala se několikrát školská komise ...

Sokol a sport - reprezentovaný oddílem stolního tenisu má se čile k životu - když na sokolování a kulturu ve starém slova smyslu - není už pomyšlení ...